

МЕЖДИНЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за периода, приключващ на 31 март 2019

Съдържание

Отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.....	1
Отчет за финансовото състояние	2
Отчет за промените в собствения капитал	4
Отчет за паричните потоци	5
Бележки към финансовия отчет.....	7

Отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход
За периода, приключващ на 31 март

<i>В хиляди лева</i>	Бележка	2019	2018
Приходи от дейността	5	99 836	107 638
Други приходи от дейността	6	1 767	1 924
Общо приходи		101 603	109 562
Технологични разходи	7	(11 017)	(23 746)
Разходи за материали	8	(1 326)	(1 322)
Разходи за външни услуги	9	(1 655)	(1 120)
Разходи за амортизации и обезценки на нефинансови активи	13,14	(25 780)	(22 699)
Разходи за възнаграждения на наети лица	10	(17 029)	(20 127)
Други разходи от дейността	11	(5 468)	(6 782)
Себестойност на природен газ, вложен за балансиране, и продадените стоки		(5 995)	(5 074)
Промени в наличностите на готова продукция и незавършено производство		22	59
Печалба от оперативна дейност		33 355	28 751
Финансови приходи	12	8 272	371
Финансови разходи	12	(6)	(3 581)
Нетни финансови приходи/(разходи)	12	8 266	(3 210)
Печалба преди данъци		41 621	25 541
Разходи за данъци		(4 162)	(2 554)
Печалба за периода		37 459	22 987
Общо всеобхватен доход за периода		37 459	22 987

Бележките на страници 7 до 45 са неразделна част от този финансов отчет.

Изпълнителен директор

Владимир Малинов

Дата: 19.04.2019 г.

Главен счетоводител

Светлана Коева

Отчет за финансовото състояние

<i>хиляди лева</i>	Бележка	31 март 2019	31 декември 2018
Активи			
Имоти, машини и съоръжения	13	2 134 157	2 099 679
Нематериални активи	14	6 902	7 198
Инвестиции в съвместно контролирани предприятия	15	3 256	3 256
Инвестиции в дъщерни предприятия	15	500	
Дългосрочни вземания	16	6 981	6 962
Дългосрочни вземания от свързани лица	25	17	26
Общо нетекущи активи		2 151 813	2 117 121
Материални запаси	17	102 262	104 852
Търговски и други вземания	18	28 742	23 266
Вземания от свързани лица	25	3 568	14 610
Вземания във връзка с данъци върху дохода			
Предплащания за текущи активи		33	15
Парични средства и еквиваленти	19	527 534	517 922
Общо текущи активи		662 139	660 665
Общо активи		2 813 952	2 777 786

Бележките на страници 7 до 45 са неразделна част от този финансов отчет.

Изпълнителен директор

Владимир Малинов

Дата: 19.04.2019 г.

Главен счетоводител

Светлана Коева

Отчет за финансовото състояние (продължение)

	Бележка	31 март 2019	31 декември 2018
<i>В хиляди лева</i>			
Капитал и резерви			
Регистриран капитал	20	874 524	874 524
Преоценъчен резерв	20	1 116 684	1 116 684
Резерви	20	88 139	88 139
Неразпределена печалба		412 472	375 013
Общо собствен капитал		2 491 819	2 454 360
Пасиви			
Отсрочени данъчни задължения		132 969	132 969
Отсрочени приходи от финансиране	21	91 637	92 985
Провизии	22	50 244	50 244
Доходи на наети лица	23	7 584	7 584
Задължения към свързани лица	25	213	219
Гаранции по договори	26	385	460
Общо нетекущи пасиви		283 032	284 461
Търговски и други задължения	24	12 439	17 062
Задължения към свързани лица	25	11 706	11 906
Гаранции по договори	26	9 703	8 494
Доходи на наети лица	23	1 091	1 091
Задължения във връзка с данъци върху дохода		4 162	412
Общо текущи пасиви		39 101	38 965
Общо пасиви		322 133	323 426
Общо собствен капитал и пасиви		2 813 952	2 777 786

Бележките на страници 7 до 45 са неразделна част от този финансов отчет.

Изпълнителен директор

Владимир Малинов

Дата: 19.04.2019 г.

Главен счетоводител

Светлана Коева

Отчет за промените в собствения капитал

	Регистри ран капитал	Преоце нъчен резерв	Резерви	Неразпре делена печалба	Общо собствен капитал
<i>в хиляди лева</i>					
Баланс към 1 януари 2019 г.	874 524	1 116 684	83 139	375 013	2 454 360
Печалба за годината	-	-	-	37 459	37 459
Друг всеобхватен доход					
Общо всеобхватен доход за периода	-	-	-	37 459	37 459
Сделки със собственика, отчетени в собствения капитал	-	-	-	-	-
Общо сделки със собственици	-	-	-	-	-
Баланс на 31 март 2019 г.	874 524	1 116 684	83 139	412 472	2 491 819

	Регистри ран капитал	Преоце нъчен резерв	Резерви	Неразпре делена печалба	Общо собствен капитал
<i>в хиляди лева</i>					
Баланс към 1 януари 2018 г.	874 524	830 555	83 142	320 756	2 108 977
Печалба за периода	-	-	-	22 987	22 987
Друг всеобхватен доход					
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	-	22 987	22 987
Сделки със собственика, отчетени в собствения капитал	-	-	-	-	-
Общо сделки със собственици	-	-	-	-	-
Баланс на 31 март 2018 г.	874 524	830 555	83 142	343 743	2 131 964

Бележките на страници 7 до 45 са неразделна част от този финансов отчет.

Изпълнителен директор

Владимир Малинов

Главен счетоводител

Светлана Коева

Дата: 19.04.2019 г.

Отчет за паричните потоци
За периода, приключващ на 31 март
в хиляди лева

	Бележки	2019	2018
Парични потоци от оперативна дейност			
Постъпления от търговски контрагенти		109 958	96 112
Плащания на търговски контрагенти		(6 249)	(10 578)
Плащания към персонал и осигурителни институции		(14 857)	(13 437)
Плащания за данък върху дохода		(412)	-
Постъпления от лихви и неустойки по забавени плащания		120	47
Платени други данъци и акциз, нетно		(7 887)	(11 428)
Други плащания за оперативна дейност, нетно		(452)	(467)
Общо парични потоци от оперативна дейност		80 221	60 249
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Придобиване на имоти, машини и съоръжения		(78 271)	(10 162)
Придобиване на нематериални активи		-	(36)
Постъпления/(плащания) от финансираня за нетекущи активи		-	(102)
Постъпления от лихви по депозити		1 171	186
Плащания във връзка с инвестиции в дъщерни предприятия		(500)	-
Общо парични потоци от инвестиционна дейност		(77 600)	(10 114)
Парични потоци от финансова дейност			
Постъпления от лихви по предоставени заеми		88	210
Общо парични потоци от финансова дейност		88	210
Нетно изменение на паричните средства и паричните еквиваленти			
		2 709	50 345
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари			
	19	517 922	411 058
Ефект от промени на валутните курсови разлики, нетно		6 903	(3 115)
Парични средства и парични еквиваленти на 31 март	19	527 534	458 288

Бележките на страници 7 до 45 са неразделна част от този финансов отчет.

Изпълнителен директор

Владимир Малинов

Главен счетоводител

Светлана Коева

Дата: 19.04.2019 г.

Бележки към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност	7
2. База за изготвяне.....	8
3. Функционална валута и валута на изготвяне	8
4. Използване на приблизителни оценки и преценки.....	8
5. Приходи	11
6. Други приходи	12
7. Технологични разходи	13
8. Разходи за материали	13
9. Разходи за външни услуги.....	13
10. Разходи за възнаграждения на наети лица	13
11. Други разходи за дейността	14
12. Финансови приходи и разходи	14
13. Имоти, машини и съоръжения.....	15
14. Нематериални активи	17
15. Инвестиции в съвместно контролирани и дъщерни предприятия	18
16. Дългосрочни вземания.....	18
17. Материални запаси	18
18. Търговски и други вземания	19
19. Пари и парични еквиваленти	19
20. Капитал и резерви	19
21. Отсрочени приходи от финансиране	20
22. Провизии.....	22
23. Доходи на наети лица	23
24. Търговски и други задължения	23
25. Свързани лица	23
26. Гаранции по договори.....	26
27. Категории финансови активи и пасиви.....	26
28. Определяне на справедливи стойности.....	26
29. Условни активи и условни задължения	27
30. Събития след датата на отчетния период	27
31. Значими счетоводни политики	28
32. Прилагане на нови и ревизирани МСФО	44

Бележки към финансовия отчет**1. Статут и предмет на дейност**

„Булгартрансгаз“ ЕАД („Дружеството“) е дружество със седалище в Република България. Дружеството е вписано в Търговския регистър при Агенция по вписванията с ЕИК 175203478. Адресът на управление на Дружеството е България, София, район Люлин - 2, бул. „Панчо Владигеров“ № 66.

„Булгартрансгаз“ ЕАД е държавно контролирано предприятие. Едноличен собственик на капитала е „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД.

Основният предмет на дейност на „Булгартрансгаз“ ЕАД включва съхранение и пренос на природен газ; поддържане, експлоатация, управление и развитие на газопреносни мрежи; поддържане, експлоатация, управление и развитие на подземни газови хранилища; разработване на програми и дейности за съответствие на дейностите по пренос и съхранение на природен газ с изискванията на европейското енергийно законодателство; разработване на ценова политика за достъп до и пренос по газопреносни мрежи, съхранение на природен газ и присъединяване към газопреносни мрежи; администриране на сделките с природен газ и организиране балансирането на пазара на природен газ в съответствие с изискванията на действащото законодателство; инженерингова, инвестиционна, производствена и сервизна дейност; внос на стоки, машини и съоръжения, свързани с дейността на дружеството; централизирано оперативно управление, координиране и контрол върху режима на работата на газопреносните мрежи.

С решение на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), „Булгартрансгаз“ ЕАД е сертифициран като независим преносен оператор на газопреносната система на България в съответствие с изискванията на Директива 2009/73/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ, Регламент (ЕО) №715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година, относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и Глава осем „а“ от Закона за енергетиката. Решението е прието в съответствие с постъпилото становище на Европейската комисия от 22.04.2015 г.

По смисъла на чл. 39, ал. 1 от Закона за енергетиката, дружеството притежава лицензии, издадени от регулаторния орган Комисия за енергийно и водно регулиране „КЕВР“:

- Лицензия за пренос на природен газ на територията на Република България (Лицензия №Л-214-06/29.11.2006 г.);
- Лицензия за пренос на природен газ на територията на Република България (Лицензия №Л-214-09/29.11.2006 г.);
- Лицензия за съхранение на природен газ на територията на Република България (Лицензия №Л-214-10/29.11.2006 г.).

Трите лицензии са със срок от 35 години. Дружеството заплаща лицензионни такси за всяка лицензия, посочена в тарифа, одобрена от Министерски съвет. Таксите са: първоначална, която е заплатена във връзка с издаване на лицензиите и годишни такси за срока на лицензията, които се заплащат от лицензианта за всяка година, следваща издаването на съответната лицензия.

„Булгартрансгаз“ ЕАД е предприятие от обществен интерес по смисъла и реда на параграф 1, т.22, к. от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕО) 715/2009 г на Комисията от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ, Закона за енергетиката и подзаконовата нормативна рамка, считано от 01.10.2017 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД въведе ефективно входно-изходния модел за ценообразуване за предлаганите услуги по достъп и пренос на природен газ за газопреносната система, собственост на Дружеството, включваща национална газопреносна мрежа (НГПМ) и газопреносна мрежа за транзитен пренос (ГМТП). С въвеждането на входно-изходния тарифен модел се сменя моделът на

Бележки към финансовия отчет

ценообразуването на извършваните от „Булгартрансгаз“ ЕАД услуги по достъп и пренос на природен газ, като от система „пощенската марка“ с единни цени, определени изцяло за пренесени количества природен газ, налагани на изходни точки на газопреносната мрежа, се преминава към входно-изходен модел с двукомпонентна тарифна система и преобладаваща компонента на база резервиран капацитет. Новата система е резултат на изискванията, наложени от европейската и национална регулаторна рамка в сектор природен газ.

Дружеството е с двустепенна система на управление – Надзорен съвет и Управителен съвет. Надзорният съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД към 31.03.2019 г. е в състав: Венцислав Цветанов, Кирил Георгиев, Владимир Митрушев, а Управителният съвет: Таня Захаријева, Делян Димитров, Владимир Малинов. Към 31.03.2019 г. Дружеството се представлява и управлява от изпълнителния директор Владимир Малинов.

Към 31 март 2019 г. членове на Одитния комитет на Дружеството са: Снежанка Калоянова, Ирена Михайлова и Мария Митева.

2. База за изготвяне

Този финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския Съюз (ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Във финансовия отчет с цел постигане на представяне, даващо по-уместна информация за ефекта от операции и други събития или условия върху финансовото състояние на Дружеството, някои от елементите са представени по различен начин в сравнение с финансовия отчет за 2018 г. Промяната се отнася до следните позиции в Отчета за паричните потоци:

- Постъпления от лихви по депозити през 2018 г. на стойност 186 хил. лв. са рекласифицирани от ред Постъпления от лихви и неустойки по забавени плащания от парични потоци от оперативна дейност на ред Постъпления от лихви по депозити в парични потоци от инвестиционна дейност на сравнителния период за 2018 г. в настоящия финансов отчет.

Промяната касае единствено начина на представяне на елементи от Отчета за паричните потоци за 2018 г. и не се отнася до начина на тяхното оценяване.

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Детайлна информация за счетоводните политики на Дружеството са оповестени в Бележка 31.

3. Функционална валута и валута на представяне

Този финансов отчет е представен в български лева (BGN), която е функционалната валута на Дружеството. Цялата финансова информация, представена в лева, е закръглена до хиляда, освен когато е посочено друго.

4. Използване на приблизителни оценки и преценки

При изготвянето на този финансов отчет, ръководството е направило преценки, приблизителни оценки и допускания, които влияят на прилагането на счетоводните политики на Дружеството и на отчетените суми на активите и пасивите, приходите и разходите. Реалният резултат може да бъде различен от тези приблизителни оценки.

Приблизителните оценки и основните допускания се преразглеждат текущо. Преразглеждането на приблизителните оценки се признава перспективно.

Бележки към финансовия отчет**(а) Преценки**

Информация за критични преценки, направени при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителен ефект върху признатите суми във финансовия отчет, се съдържа в съответните бележки.

(б) Несигурност в допусканията и оценките

При изготвянето на финансовия отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи, е представена по-долу.

Обезценка на нефинансови активи и изчисляване на очаквани кредитни загуби

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Дружеството изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите brutни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Дружеството през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31.12.2018 г. преценките на ръководството се основават на преглед на независим оценител към датата на финансовия отчет. Оценката е извършена съгласно изискванията на Международни стандарти за оценка (МСО), и в частност МСО 300 „Оценки за целите на финансовото отчитане“ и там, където е приложимо Технически информационен документ 2 „Разходен подход за оценка на материални активи“.

Преносните стойности на активите са анализирани в бележки 13 и 14. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка.

Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Определянето на обезценката изисква ръководството да направи оценка на обръщаемостта на запасите най-вече чрез влягането им в употреба, в това число и употребата им за технологични нужди. Ръководството на Дружеството счита, че балансовата стойност на материалните запаси, състоящи се основно от природен газ и резервни части, представлява най-добрата преценка за тяхната нетна реализуема стойност към датата на отчета за финансовото състояние, съгласно изискванията на МСС 2 „Материални запаси“.

Бележки към финансовия отчет**Обезценка на финансови активи**

МСФО 9 Финансови инструменти въведе нов модел на очакваната кредитна загуба за обезценка на финансови активи

Ръководството преценява адекватността на обезценката на трудносьбираеми и несъбираеми вземания от клиенти на база на очаквана кредитна загуба. Тази преценка се базира на данни за възрастов анализ на вземанията, исторически опит за нивото на събираемост, анализ на платежоспособността на съответния клиент, промени в договорените условия на плащане, специфични фактори, които влияят на изложеността на кредитен риск на контрагентите като индустрия, локация, цена на финансиране и др.

Кредитната загуба представлява разликата между всички договорни парични потоци, дължими на предприятието и всички парични потоци, които предприятието очаква да получи. Очакваните кредитни загуби са вероятностно претеглена оценка на кредитните загуби, които изискват преценката на предприятието.

Преценката, относно очакваната кредитна загуба на дългосрочни вземания, е изготвена на индивидуална база като са взети предвид всички налични факти и обстоятелства, съпътстващи съществуването и оценката на вземанията включително и очаквано развитие на процесуалните действия, предприети от Дружеството.

Към всяка отчетна дата Ръководството преценява дали кредитният риск по даден финансов инструмент се е увеличил значително спрямо момента на първоначално признаване.

Задължение за изплащане на дефинирани доходи

Ръководството оценява веднъж годишно, с помощта на независим актюер, задължението за изплащане на дефинирани доходи. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценката на задължението за изплащане на дефинирани доходи на стойност 8 675 хил. лв. (2017 г.: 7 943 хил. лв.) се базира на статистически показатели за инфлация, разходи за здравно обслужване и смъртност. Друг фактор, който оказва влияние, са предвидените от Дружеството бъдещи увеличения на заплатите. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година спрямо лихвените проценти на дългосрочни безрискови ценни книжа, които са деноминирани във валутата, в която ще бъдат изплащани дефинираните доходи (български лева) и които са с падеж, съответстващ приблизително на падежа на съответните пенсионни задължения. Несигурност в приблизителната оценка съществува по отношение на актюерските допускания, която може да варира и да окаже значителен ефект върху стойността на задълженията за изплащане на дефинирани доходи и свързаните с тях разходи.

Справедливи стойности

Някои от счетоводните политики и оповестявания на Дружеството изискват оценка на справедливи стойности за финансови и за нефинансови активи и пасиви.

Дружеството е установило контролна рамка по отношение на оценката на справедливи стойности. Регулярно се преглеждат значителните ненаблюдаеми входящи данни и корекции на оценките. Ако информация от трети страни, като котировки от брокери или сходни услуги, се използва за оценка на справедливи стойности, тогава се оценяват получените доказателства от трети страни, за да се подкрепи заключението, че такива оценки отговарят на изискванията на МСФО, включително нивото в йерархията на справедливите стойности, в което такива оценки трябва да бъдат класифицирани.

Значими въпроси, свързани с оценките, се докладват и на одитния комитет на Дружеството.

Когато оценява справедливата стойност на актив или пасив, Дружеството използва наблюдаеми данни, доколкото е възможно. Справедливите стойности се категоризират в различни нива в йерархията на справедливите стойности на базата на входящите данни в техниките за оценка, както следва:

Бележки към финансовия отчет

- Ниво 1: котиращи цени (некоригирани) на активни пазари за сходни активи или пасиви.
- Ниво 2: входящи данни, различни от котиращи цени, включени в Ниво 1, които, пряко (т.е. като цени) или косвено (т.е. получени от цени), са достъпни за наблюдаване за актива или пасива.
- Ниво 3: входящи данни за актива или пасива, които не са базирани на наблюдаеми пазарни данни (ненаблюдаеми входящи данни).

Ако входящите данни, използвани за оценка на справедливата стойност на актива или пасива, могат да се категоризират в различни нива от йерархията на справедливите стойности, тогава оценката на справедливата стойност се категоризира в нейната цялост в това ниво от йерархията на справедливите стойности, чиято входяща информация е от значение за цялостната оценка. Дружеството признава трансфери между нивата на йерархията на справедливите стойности към края на отчетния период, през който е станала промяната.

Провизии и условни задължения

Дружеството е ответник по няколко съдебни дела към настоящия момент, чийто изход може да доведе до задължения на стойност, различна от сумата на признатите във финансовия отчет провизии. Провизиите няма да бъдат разглеждани тук по-подробно, за да се избегнат предубеждения, свързани с позицията на Дружеството в горепосочените спорове.

5. Приходи

Сегментна информация за приходите по договори с клиенти

Основните групи приходи по договори с клиенти включват:

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.03.2018
Приходи от пренос на природен газ до границите с Гърция, Турция и Македония	56 691	52 801
Приходи от пренос на природен газ по националната газопрепосна мрежа	28 070	26 542
Приходи от балансиране	6 428	5 061
Приходи от съхранение на природен газ	708	678
Безвъзмезден газ - непарично възнаграждение, получено от клиента, във връзка с договор за пренос на природен газ	7 939	22 556
	99 836	107 638

По локация/Географски пазари

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.03.2018
Вътрешен пазар	35 583	33 077
Чуждестранни пазари	64 253	74 561
	99 836	107 638

Момент във времето за признаване на приходите

<i>в хиляди лева</i>	2018	2017
Продукти и услуги, които се прехвърлят с течение на времето	99 836	107 638
Продукти, които се прехвърлят в определен момент	-	-
	99 836	107 638

Дружеството признава приходи от предоставянето на услуги с течение на времето по видове, представени в таблицата по-горе.

Приходите от дейността са формирани основно от приходи от предоставени услуги по пренос на природен газ на територията на страната, пренос на природен газ от границата с Румъния

Бележки към финансовия отчет

до границите с Гърция, Турция и Македония (пренос на природен газ съгласно сключено споразумение с ООО „Газпром Экспорт“ - Русия), съхранение на природен газ в ПГХ „Чирен“ и балансиране на пазара на природен газ.

При извършване на услугата по пренос на природен газ от границата с Румъния за Турция, Гърция и Македония е необходим природен газ за работа на компресорните станции, който представлява технологичен газ (газ за технологични нужди). Технологичният газ, необходим за работата на компресорните станции по пренос от Румъния за Турция, Гърция и Македония, се предоставя безвъзмездно на Дружеството от ползвателя на тази мрежа, за който се извършва услугата. „Булгартрансгаз“ ЕАД отчита този безвъзмезден газ като текущ приход и текущ разход, което не оказва влияние върху финансовия резултат. По смисъла на МСФО 15, полученият безвъзмезден газ се третира като непарично възнаграждение, получено от клиента за изпълнение на договора.

Във връзка с Правилата за балансиране на пазара на природен газ, „Булгартрансгаз“ ЕАД в качеството му на балансатор извършва търговско балансиране на пазара на природен газ, което представлява компенсиране на разликите между количеството природен газ, подадено от даден ползвател на газопреносната мрежа на входните точки, и количеството природен газ, изтеглено от този ползвател през изходните точки на мрежата. Задължението на балансатора е да покрива индивидуалните дисбаланси на ползвателите на газопреносните мрежи. В тази връзка и в съответствие с „Входно-изходния“ тарифен модел са сключени договори за Достъп и пренос с клиентите и Дружеството реализира приходи от балансиране, съответстващи на балансовите зони на газопреносните мрежи на територията на Република България – национална балансова зона и транзитна балансова зона.

6. Други приходи

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.03.2018
Приходи от финансиране	1 427	1 645
Приходи от продажба на стоки	112	107
Приходи от неустойки	82	71
Приходи от ползване на ресурси спомагателна мрежа	36	35
Приходи наем оптични влакна	37	40
Приходи от колокация	12	10
Застрахователни обезщетения	43	2
Други	18	14
	1 767	1 924

Основната част от Другите приходи на Дружеството са извън обхвата на МСФО 15 и се признават по силата на други стандарти.

Другите приходи, които са в обхвата на МСФО 15, са както следва:

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.03.2018
Продукти, които се прехвърлят в определен момент		
Приходи от продажба на стоки	112	107

Продукти и услуги, които се прехвърлят с течение на времето

Приходи от ползване на ресурси спомагателна мрежа	36	35
Приходи от колокация	12	10

Детайлно оповестяване на счетоводната политика за признаване на приходи е представена в Бележка 31.

Бележки към финансовия отчет
7. Технологични разходи

Общите разходи за технологични нужди за първо тримесечие на 2019 г. са на стойност 11 017 хил. лв. (2018 г.: 23 746 хил. лв.), в т.ч. технологични разходи по пренос на природен газ от границата с Румъния за Турция, Гърция и Македония на стойност 8 825 хил. лв. (2018 г.: 22 424 хил. лв.).

Полученият безвъзмезден технологичен газ за дейност транзитен пренос на природен газ от границата с Румъния за Турция, Гърция и Македония се признава като текущ приход. Безвъзмездно полученият технологичен газ се изразходва за поддържане работата на компресорните станции във връзка с транзитния пренос. Той се отчита и като текущ разход за технологични нужди.

8. Разходи за материали

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.03.2018
Ел. енергия, вода и топлинна енергия	473	572
Основни материали, включващи:	268	256
- Резервни части	231	233
- Други	37	23
Спомагателни материали, включващи	585	494
- Горива и смазочни материали	312	261
- Авточасти и принадлежности	67	78
- Стопански инвентар	17	18
- Инструменти	6	7
- Други спомагателни материали	183	130
	<u>1 326</u>	<u>1 322</u>

9. Разходи за външни услуги

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.03.2018
Застраховки	386	366
Инспекция газопровод	351	3
Охрана	282	253
Абонаментен сервиз	224	135
Консултантски услуги	180	106
Ремонт и поддръжка	61	56
Граждански договори	51	17
Такси смет, данък сгради и данъци върху МПС	29	93
Комуникации	27	21
Разходи за автомобили	18	16
Наем	13	13
Лабораторни изследвания	7	17
Транспортни услуги	2	7
Други разходи за външни услуги	24	17
	<u>1 655</u>	<u>1 120</u>

10. Разходи за възнаграждения на наети лица

<i>в хиляди лева</i>	Бележки	31.03.2019	31.03.2018
Заплати и социални разходи за персонала		14 967	18 256
Социални осигуровки		2 062	1 871
		<u>17 029</u>	<u>20 127</u>

Бележки към финансовия отчет
11. Други разходи за дейността

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.03.2018
Разходи за 5 % фонд СЕС	4 273	4 001
Акциз	579	2 129
Командировки	193	186
Членски внос в организации	185	173
Еднократни данъци	73	86
Лицензионни такси	85	84
Обучения и квалификация	26	23
Глоби по нормативни актове	15	17
Представителни разходи	11	32
Други	28	51
	<u>5 468</u>	<u>6 782</u>

12. Финансови приходи и разходи
Признати в печалби и загуби

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.03.2018
Загуба от валутни курсови разлики, нетно	-	(3 576)
Разходи за комисионни	(6)	(5)
Финансови разходи	<u>(6)</u>	<u>(3 581)</u>
Приходи от лихви	1 026	371
Печалба от валутни курсови разлики, нетно	7 246	-
Финансови приходи	<u>8 272</u>	<u>371</u>
Нетни финансови, приходи/(разходи) признати в печалби и загуби	<u>8 266</u>	<u>(3 210)</u>

Бележки към финансовия отчет

13. Имоти, машини и съоръжения

в хиляди лева

Отчетна стойност

Салдо към 1 януари 2019 г.

Придобити

Отписани

Трансфери

Салдо към 31 март 2019 г.

Земли и сгради	Машини, съоръжения, оборудване	Буферен газ	Транспортни средства	Стопански инвентар	В процес на изграждане	Аванси за придобиване на нетекущи активи	Общо
70 240	1 648 663	308 410	10 448	7 888	37 636	24 240	2 107 525
1	276	-	382	246	7 181	52 060	60 146
					(53)	(131)	(184)
	3 138			1	(3 139)	-	-
70 241	1 652 077	308 410	10 830	8 135	41 625	76 169	2 167 487

Амортизация и обезценка

Салдо към 1 януари 2019 г.

Разходи за амортизации

Салдо към 31 март 2019 г.

Балансова стойност

Салдо към 1 януари 2019 г.

Салдо към 31 март 2019 г.

284			3 620	3 942	-	-	7 846
346	23 534	1 156	219	229			25 484
630	23 534	1 156	3 839	4 171			33 330
69 956	1 648 663	308 410	6 828	3 946	37 636	24 240	2 099 679
69 611	1 628 543	307 254	6 991	3 964	41 625	76 169	2 134 157

Бележки към финансовия отчет

Буферният газ на Дружеството е специфичен нетекущ актив, съществена част от който, представлява газ в подземно газохранилище (ПГХ) Чирен, а останалата част се намира в газопреносната система.

Буферният газ се разделя на амортизируем и неамортизируем.

Амортизируемият буферен газ в ПГХ Чирен е онова количество газ, което ще остане в подземния резервоар след прекратяване експлоатацията на газохранилището.

Неамортизируемият буферен газ, представлява част от буферния газ в ПГХ Чирен, който би могъл да се добие на повърхността при налягане на газопровода 35 бара при съществуващите в момента съоръжения.

Буферният газ в транзитния и магистралния газопровод се разделя също на амортизируем и неамортизируем, като амортизируем е онова количество природен газ, което не може да се извлече при ликвидация на газопроводите.

По-подробна информацията за разпределението на буферния газ е представена по-долу:

Балансова стойност – хил. лв.
 Амортизируем   Неамортизируем

31.03.2019 г.

Буферен газ – магистрални

газопроводи

547

7 557

Буферен газ – ПГХ Чирен

219 455

68 918

Буферен газ – транзитни

газопроводи

838

9 939

220 840

86 414

2018 г.

Буферен газ – магистрални

газопроводи

550

7 557

Буферен газ – ПГХ Чирен

220 603

68 918

Буферен газ – транзитни

газопроводи

843

9 939

221 996

86 414

Всички разходи за амортизация и обезценка са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизации и обезценка на нефинансови активи“.

Дружеството не е заложило имоти, машини и съоръжения като обезпечение по свои задължения.

Имоти, машини и съоръжения, въведени в експлоатация

Имоти, машини, съоръжения в процес на изграждане

Основните обекти, които са в процес на изграждане към 31 март 2019 г. са:

- Разширение на газопреносната инфраструктура на "Булгартрансгаз" ЕАД от българо-турската граница до българо-сръбската граница - направени разходи до момента 17 042 хил. лв.;
- ГО Търговище – направени разходи до момента 2 571 хил. лв.;
- Газов хъб Балкан – направени разходи до момента 2 552 хил. лв.;
- ГО Правец – направени разходи до момента 1 448 хил. лв.

Бележки към финансовия отчет
Аванси за придобиване на активи

Авансите за придобиване на активи в общ размер на 76 169 хил. лв. (2018 г.: 24 240 хил. лв.) се отнасят основно до: предплатени суми по сключени договори за строително-монтажни работи на оптична кабелна линия Ихтиман-Дупница, изграждане на АГРС Игнатиево, изграждане и въвеждане в експлоатация на преносен газопровод от българо-турската граница до ГИС Странджа, газопроводно отклонение Търговище, строително-монтажни работи на оптична кабелна линия към Транзитния газопровод за Гърция - ГИС Дупница, основен ремонт на машинна зала към компресорен цех КС Полски Сеновец, строително-монтажни работи на оптична кабелна линия КС Полски Сеновец - АГРС Търговище, АГРС Ловеч - реконструкция, Реконструкция на газопроводно отклонение Враца1, изграждане и въвеждане в експлоатация на преносен газопровод в участъка ОС Беглеж-КВ Дерманци-КВ Батулци-КВ Калугерово - етап 3, модернизация на 3 компресорни станции, чрез интегриране на 4 броя нискоемисионни газотурбокомпресорни агрегати.

Ангажменти за придобиване на имоти, машини и съоръжения

Ангажиментите за придобиване на имоти, машини и съоръжения са всички сключени договори на Дружеството за изграждане и въвеждане в експлоатация на активи. Основно, те са свързани с газопреносната мрежа, включително и всички необходими съоръжения за поддържането ѝ.

14. Нематериални активи

<i>в хиляди лева</i>	Патенти и			
	Софтуер	лицензии	Други	Общо
Отчетна стойност				
Салдо към 1 януари 2019 г.	8 971	773	1 922	11 666
Салдо към 31 март 2019 г.	<u>8 971</u>	<u>773</u>	<u>1 922</u>	<u>11 666</u>
Амортизация				
Салдо към 1 януари 2019 г.	2 955	549	964	4 468
Разходи за амортизация	246	18	32	296
Салдо към 31 март 2019 г.	<u>3 201</u>	<u>567</u>	<u>996</u>	<u>4 764</u>
Балансова стойност				
Салдо към 1 януари 2019 г.	6 016	224	958	7 198
Салдо към 31 март 2019 г.	<u>5 770</u>	<u>206</u>	<u>926</u>	<u>6 902</u>

Всички разходи за амортизации са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизации и обезценка на нефинансови активи“. Дружеството не е заложило нематериални активи като обезпечение по свои задължения.

Бележки към финансовия отчет

15. Инвестиции в съвместно контролирани и дъщерни предприятия

С решение на Съвета на директорите на „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД и разрешение от Министъра на енергетиката, през 2017 г. капиталът на „Булгартрансгаз“ ЕАД е увеличен по реда на чл. 193 от Търговския закон чрез непарична вноска (апорт), представляваща 50% от акциите на „Булгартел“ ЕАД, собственост на БЕХ ЕАД. Непаричната вноска е за 3 хил. броя акции от капитала на „Булгартел“ ЕАД на стойност 3 256 хил. лева, чрез издаване на 3 256 хил. броя нови обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев. На 23.11.2017 г. в Търговския регистър е вписано увеличението на капитала с непаричната вноска.

С Решение на Управителния съвет от 15.01.2019 г. и одобрение на Надзорния съвет на Дружеството, „Булгартрансгаз“ ЕАД учреди еднолично акционерно дружество с наименование „Газов хъб Балкан“ ЕАД. Новото Дружество е вписано в Търговския регистър към Агенцията по вписванията на 18.01.2019 г.

Дружеството не е получило дивиденди през отчетните периоди и няма условни задължения или други поети ангажменти, свързани с инвестицията в съвместно контролираното предприятие.

16. Дългосрочни вземания

Съществената стойност на дългосрочни вземания представлява вземане на „Булгартрансгаз“ ЕАД от Корпоративна Търговска Банка АД в несъстоятелност („КТБ“ АД (н)) в размер на 6 817 хил. лв. Към 31.12.2018 г. ръководството на Дружеството е направило преценка относно възстановимата стойност на тези вземания и в резултат на това е призната загуба от обезценка в общ размер на 5 177 хил. лв.

За част от вземанията от КТБ АД (н) в брутен размер на 18 035 хил. лв., са налице особени обстоятелства, във връзка с което Ръководството на Дружеството е предприело действия по изваждане на тази сума от масата на несъстоятелността и възстановяването ѝ в полза на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

17. Материални запаси

	31.03.2019	31.12.2018
<i>в хиляди лева</i>		
Природен газ	79 332	82 738
Материали	22 469	21 678
Готова продукция	321	304
Незавършено производство	71	66
Гориво	44	42
Други	25	24
	<u>102 262</u>	<u>104 852</u>

Съществената част от материалните запаси представлява природен газ, съхраняван в ПГХ „Чирен“. На основание и в изпълнение на заповеди № Д-16-675/21.05.2014 г. на Министъра на икономиката и енергетиката и изменение № ЕРД-16-148/16.04.2018 г. на Министъра на енергетиката, в ПГХ „Чирен“ се съхраняват 115 млн. куб. метра природен газ във връзка с възникнала необходимост за допълнителни задължения към обществото.

Дружеството няма материални запаси, предоставяни като обезпечение на задължения.

Бележки към финансовия отчет
18. Търговски и други вземания

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.12.2018
Вземания от продажби на услуги	19 737	22 236
Очаквани кредитни загуби и загуби от обезценка и несъбираемост на търговски вземания	(359)	(359)
Вземания от продажби на услуги, нетно от обезценки	<u>19 378</u>	<u>21 877</u>
ДДС за възстановяване	7 760	596
Лихви по депозити	38	398
Предплатени разходи	1 547	358
Съдебни и присъдени вземания	54	53
Очаквани кредитни загуби от съдебни и присъдени вземания	(49)	(49)
Други	<u>14</u>	<u>33</u>
	<u>9 364</u>	<u>1 389</u>
Общо търговски и други вземания в т.ч.:	<u>28 742</u>	<u>23 266</u>
Финансови вземания	19 421	22 279
Нефинансови вземания	<u>9 321</u>	<u>987</u>
	<u>28 742</u>	<u>23 266</u>

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските и други вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

19. Пари и парични еквиваленти

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.12.2018
Парични средства по разплащателни сметки	393 444	129 222
Краткосрочни депозити с матуритет до 3 месеца	135 010	389 636
Парични средства в брой	79	63
Брутна стойност на пари и парични еквиваленти	<u>528 533</u>	<u>518 921</u>
Очаквани кредитни загуби	(999)	(999)
Пари и парични еквиваленти	<u>527 534</u>	<u>517 922</u>

Дружеството няма блокирани пари и парични еквиваленти.

Към 31 март са начислени лихви по депозитите, чийто падеж настъпва през следващия отчетен период и сумата на вземанията от лихви е включена в стойността на депозитите.

20. Капитал и резерви
Акционерен капитал

Акционерният капитал е разпределен в 874 524 255 броя поименни акции. Всички акции са с номинал от 1 лев. Едноличен собственик на капитала е „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД, чийто принципал е Министерството на енергетиката.

Акцията дава право на един глас в Общото събрание на акционерите, право на дивидент и на ликвидационен дял, съизмерими с номиналната стойност на акцията.

Увеличенията на капитала са финансови безналични сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти, и които не са отразени в отчета за паричните потоци.

Бележки към финансовия отчет

Резерви

Резервите на Дружеството включват законови резерви, други резерви и резерв от преоценки на планове с дефинирани доходи съгласно МСС 19 Доходи на наети лица.

Законови резерви

Законовите резерви включват фонд „Резервен“, източник за образуване, на който е най-малко 1/10 от печалбата, докато средствата по фонда достигнат най-малко 1/10 от регистрирания капитал. Към 31.03.2019 г. законовите резерви на Дружеството възлизат на 87 453 хил. лв.

Други резерви

Другите резерви са в размер на 7 027 хил. лв. и са формирани през 2009 г. с решение на „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД, когато неразпределената печалба за 2008 г. след отчисленията за фонд „Резервен“, е трансформирана в Други резерви.

Актюерски печалби/загуби

Натрупаните актюерски (печалби)/загуби за периода от 2011 г. до 2018 г. са в размер на 6 341 хил. лв. и са формирани от загубата от преоценки на задължения за обезщетения при пенсиониране.

Преоценъчен резерв

Към 31.12.2018 г. е извършена преоценка на активите от групата на Имоти, машини и съоръжения от лицензиран оценител.

Съгласно приложимото законодателство преоценъчният резерв, формиран от преоценката на имоти, машини и съоръжения, не може да се разпределя за дивиденди.

Натрупаният преоценъчен резерв към 31.03.2019 г. възлиза на 1 116 684 хил. лв.

21. Отсрочени приходи от финансиране

<i>в хиляди лева</i>	Бележки	31.03.2019	31.12.2018
Баланс на 01 януари		92 985	91 103
Получени финансираня		79	8 554
Възстановени финансираня			(102)
Приход, признат през периода	6	(1 427)	(6 570)
Баланс в края на периода		<u>91 637</u>	<u>92 985</u>

Отсрочените приходи от финансиране, признати в отчета за финансовото състояние, се отнасят до нетекущи активи, чието придобиване и/или изграждане се финансира частично от външни организации. Съществената част от активите, обект на финансиране, са част от инвестиционната програма на Дружеството и към датата на финансовия отчет са въведени в експлоатация. Освен това, на Дружеството са предоставени и средства за финансиране на активи, които все още са в процес на изграждане.

През месец май 2014 г. между „Булгартрансгаз“ ЕАД и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) е сключен Договор за грант № 057, с който на Дружеството е отпусната безвъзмездна финансова помощ от Международен Фонд „Козлодуй“ за „Изграждане на преносни газопроводи с автоматични газорегулиращи станции (АГРС) до Свищов, Панагюрище, Пирдоп и Банско - Разлог“. Общата стойност на проекта се оценява на 21 800 хил. евро, от които безвъзмездната финансова помощ от Международен Фонд „Козлодуй“ е в размер на 11 000 хил. евро. Очакваното съфинансиране от „Булгартрансгаз“ ЕАД е в размер на 10 800 хил. евро.

Във връзка с изпълнение на Споразумението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, „Булгартрансгаз“ ЕАД сключи Договори за консултантски услуги за проектиране на

Бележки към финансовия отчет

Преносен газопровод до Свищов на стойност 297 хил. евро, Преносен газопровод до Панагюрище и Пирдоп на стойност 937 хил. лева и Преносен газопровод до Разлог и Банско на стойност 787 хил. лева. Петдесет процента (50%) от общата сума от цената на договорите ще бъдат заплатени със средства на Международен фонд „Козлодуй“ – Европейска банка за възстановяване и развитие (ЕБВР). Сключен е договор за консултант на групата за управление на проектите на стойност 198 хил. евро. Сто процента (100 %) от стойността на този договор се заплаща със средства на Международен фонд „Козлодуй“ – ЕБВР. Към датата на финансовия отчет, за извършени дейности от Банката са изплатени 200 хил. евро.

На 3 април 2015 г. е подписано споразумение с финансиращата институция INEA за безвъзмездно финансиране за изпълнението на Действие с номер 7.4.2-0061-BG-S-M-14 и наименование „Предпроектно проучване за междусистемна връзка Турция-България (ITB)“. Общата стойност на проучването се оценява на 380 хил. евро, от които безвъзмездната финансова помощ от Механизма за свързване на Европа е в размер до 190 хил. евро. Към датата на изготвяне на финансовия отчет по грантовото споразумение са получени общо 143 хил. евро – авансово платени и 86 хил. евро финално плащане - след одобрен финален технически и финансов отчет в съответствие с условията на чл.4.1.2 от Грантовото споразумение.

На 23 октомври 2015 г. с финансиращата институция INEA е подписано споразумение за безвъзмездно финансиране за изпълнението на Действие с номер 6.20.2-0021-BG-S-M-15 и наименование „Провеждане на 3D полеви сеизмични проучвания като част от проекта за разширение на ПГХ Чирен 6.20.2“, включващ дейностите „Провеждане на 3D полеви сеизмични проучвания върху площта на Чиренската структура“ и „Контрол на качеството при извършване на 3D полеви сеизмични проучвания и обработка на получените данни“ с очаквана обща стойност 7 800 хил. евро. Размерът на гранта е 50% от сумата на действието – до 3 900 хил. евро. Към датата на изготвяне на финансовия отчет са получени 40% от стойността на финансирането или 1 560 хил. евро в съответствие с условията на чл. 4.1.2 от Грантовото споразумение.

На 27 април 2016 г. с финансиращата институция INEA е подписано споразумение за безвъзмездно финансиране за изпълнение на Действие с номер 6.8.2-0055-BG-S-M-15 и наименование „Подготвителни дейности във връзка с изпълнението на ПОИ 6.8.2. Рехабилитация, модернизация и разширяване на българската газопреносна система“ с очаквана обща стойност в размер на 1 700 хил. евро. Размерът на гранта е 50% от сумата на действието – до 850 хил. евро. Към датата на изготвяне на финансовия отчет са получени 40% от стойността на финансирането или 340 хил. евро в съответствие с условията на чл. 4.1.2 от Грантовото споразумение.

На 03 ноември 2016 г. с финансиращата институция INEA е подписано споразумение за безвъзмездно финансиране за изпълнение на Действие с номер 6.20.2-0011-BG-S-M-16 и наименование „Внедряване на софтуерен продукт за моделиране и определяне на оптимални режими на експлоатация на ПГХ „Чирен“ във връзка с неговото разширение“, като част от проект от „общ интерес“ 6.20.2 Разширение на капацитета на ПГХ „Чирен“ – с обща прогнозна стойност 260 хил. евро. Размерът на гранта е 50% от сумата на действието – до 130 хил. евро. „Булгартрансгаз“ ЕАД получи авансово плащане в размер на 52 хил. евро (40% от стойността на финансирането) в съответствие с условията на чл. 4.1.2 от Грантовото споразумение. Към датата на изготвяне на финансовия отчет средствата са възстановени на INEA, тъй като Грантовото споразумение е прекратено в края на 2017 г.

На 17 май 2017 г. с финансиращата институция INEA е подписано споразумение за безвъзмездно финансиране за изпълнение на Действие с номер 6.8.2-0026-BG-S-M-16 и наименование „Подготвителни дейности за рехабилитация на участък ОС Вълчи дол – КВ Преселка от преносната система, ПОИ 6.8.2.“, като част от проект от „общ интерес“ 6.8.2 „Рехабилитация, модернизация и разширяване на българската газопреносна система“ – с обща прогнозна стойност 364 хил. евро. Размерът на гранта е 50% от сумата на действието – до 182 хил. евро. Към датата на изготвяне на финансовия отчет са получени 40% от

Бележки към финансовия отчет

стойността на финансирането или 73 хил. евро в съответствие с условията на чл. 4.1.2 от Грантовото споразумение.

На 17 май 2017 г. с финансиращата институция INEA е подписано споразумение за безвъзмездно финансиране за изпълнение на Действие с номер 6.25.4-0015-BG-S-M-16 и наименование „Предпроектно проучване за Газов хъб „Балкан“, като част от проект от „общ интерес“ 6.25.4 „Инфраструктура, необходима за развитието на български газов хъб“ – с обща прогнозна стойност 1 841 хил. евро. Размерът на гранта е 50% от сумата на действието – до 921 хил. евро. Към датата на изготвяне на финансовия отчет са получени 40% от стойността на финансирането или 368 хил. евро в съответствие с условията на чл. 4.1.2 от Грантовото споразумение.

22. Провизии

Към 31.12.2018 г. Дружеството е начислило провизии по правни задължения в размер на 50 244 хил. лв.

Дружеството е страна по Дело АТ.39849 БЕХ-газ, предприето от страна на Европейската комисия (ЕК) във връзка с официално производство за разследване относно това дали „БЕХ“ ЕАД и дъщерните му дружества „Булгаргаз“ ЕАД и „Булгартрансгаз“ ЕАД нарушават правилата за конкуренция на ЕС на пазара на природен газ в страната.

На 17.12.2018 г. по силата на прието Решение по Дело АТ.39849 БЕХ-газ, Европейската комисия наложи имуществена санкция на „Български енергиен холдинг“ ЕАД (БЕХ), неговото дъщерно дружество за доставка на газ „Булгаргаз“ ЕАД и неговото дъщерно дружество за газова инфраструктура „Булгартрансгаз“ ЕАД („групата БЕХ“) в размер на 77 068 хил. евро за нарушение на антиitrustовите правила на ЕС, като Страните отговарят пред ЕК заедно и поотделно за плащането на имуществената санкция. Решението е получено официално от „Булгартрансгаз“ ЕАД, както и от останалите дружества, на 19.12.2018 г., което определя началото на срока за неговото обжалване (два месеца и десет дни от нотификация на Решението до Страните) и срока за плащане на имуществената санкция (три месеца от нотификацията на Решението до Страните), определена в същото.

Имуществената санкция следва да се заплати в евро, в срок от три месеца от датата на нотификация на настоящото Решение (19.12.2018 г.), като тя се разделя по равно между заинтересованите страни – „Булгартрансгаз“ ЕАД, „Булгаргаз“ ЕАД и „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД. Обжалването на Решението не забавя плащането на имуществената санкция. Следва да се има предвид, че БЕХ Групата разполага с три възможности, съгласно правилата на ЕК, по отношение плащане на имуществената санкция: (i) условно да плати имуществената санкция; (ii) да осигури банкова гаранция; или (iii) условно да плати част от имуществената санкция и да предостави банкова гаранция за останалата.

В изпълнение на Решение на Народното събрание от 24 ноември 2017 г. и Решение на Народното събрание от 26 юли 2018 г. и след одобрение от управителните им органи, както и с оглед писмо изх. № С-26-Е-07 от 26.02.2019 г. от Министъра на Енергетиката с указания за предприемане на действия за изпълнение на Решение на 44-тото Народно събрание на Република България относно приключване на дело COMP/B1/АТ.39849 БЕХ-газ от 24 ноември 2017, Страните, в това число „Булгартрансгаз“ ЕАД, са взели решение да обжалват Решението по Дело АТ.39849 БЕХ-газ на ЕК пред Общия Съд на Европейския Съюз.

Жалбата срещу Решението е подадена пред Общия Съд на Европейския Съюз на 28 февруари 2019 г. от процесуалния представител на дружеството White&Case LLP.

През първото тримесечие на 2019 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД сключи Договор с ИНГ Банк Н.В. за издаване и управление на банкова гаранция в евро, обезпечаваща задължението за плащане на имуществена санкция, наложена от Европейската комисия на „Булгартрансгаз“ ЕАД по дело АТ.39849 БЕХ-газ, на стойност 25 689 хил. евро.

Бележки към финансовия отчет
23. Доходи на наети лица

	2018	2017
<i>в хиляди лева</i>		
Задължение за планове с дефинирани доходи при пенсиониране – нетекущи	7 584	6 130
Задължение за планове с дефинирани доходи при пенсиониране – текущи	1 091	1 813
Общо задължения за доходи на наети лица	8 675	7 943

Задължения за планове с дефинирани доходи при пенсиониране

Съгласно изискванията на Кодекса на труда и Колективния трудов договор при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Дружеството е задължено да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати и допълнително обезщетение съгласно Колективния трудов договор. Предприятието е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица“ на база на прогнозираните плащания за следващите години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Задължението, признато в отчета за финансовото състояние, относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период.

Приблизителният размер на задълженията по планове с дефинирани доходи при пенсиониране към всеки отчетен период и разходите, признати в печалби и загуби се базират на актюерски доклад.

24. Търговски и други задължения

	31.03.2019	31.12.2018
<i>в хиляди лева</i>		
Задължения към доставчици	2 068	9 114
Задължения към персонала за възнаграждения	3 025	-
Задължения към персонала за неизползван платен годишен отпуск	1 320	1 792
Задължения към застрахователи	1 207	158
Други задължения	1 523	1 518
	9 143	12 582
Задължения към бюджета:		
Задължения за 5% фонд СЕС	1 276	1 587
Задължения за осигурителни вноски	1 135	1 085
Данък върху доходите на физически лица	658	1 061
Задължения към митници	154	428
Задължения за данъци върху разходите	73	319
ДДС за внасяне	-	-
Други задължения към бюджета	-	-
Общо търговски и други задължения	12 439	17 062

Съществена част от Други задължения, включва дължимата сума от Дружеството по арбитражно дело №7/2017 г., предприето от страна на S.A.L.P. S.p.A – Италия. Претенцията е за обезщетение за вреди, произтичащи от забава при изпълнение на Договор № KIDSF-GA14B-A-08 за „Изграждане на преносен газопровод високо налягане и автоматизирана газорегулираща станция в Силистра“ от 18.09.2012 г., както и направените разноски по арбитражното дело. На 04.02.2019 г. Арбитражният съд осъжда „Булгартрансгаз“ ЕАД, като размера на обезщетението и разноските по делото са в размер на 1 378 хил. лв.

Бележки към финансовия отчет
25. Свързани лица

Предприятие-майка и крайно контролиращо лице за Дружеството е „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД (БЕХ).

Дружеството има сделки със следните дружества от групата на БЕХ:

„Български Енергиен Холдинг“ ЕАД	контролиращо дружество
„Булгаргаз“ ЕАД	дъщерно дружество на БЕХ
„НЕК“ ЕАД	дъщерно дружество на БЕХ
„ЕСО“ ЕАД	дъщерно дружество на БЕХ
„Мини Марица Изток“ ЕАД	дъщерно дружество на БЕХ
„Булгартел“ ЕАД	съвместно контролирано предприятие с ЕСО
„Южен поток България“ АД	съвместно контролирано предприятие на БЕХ

С Решение на Управителен съвет от 15.01.2019 г. и одобрение от Надзорен съвет на Дружеството, „Булгартрансгаз“ ЕАД учреди еднолично акционерно дружество с наименование „Газов хъб Балкан“ ЕАД. Новото Дружество е вписано в Търговския регистър към Агенцията по вписванията на 18.01.2019 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД е предприятие-майка на „Газов хъб Балкан“ ЕАД.

Сделките със свързани лица са представени, както следва:

- Предоставяне на услуги по пренос, съхранение и балансиране на природен газ на „Булгаргаз“ ЕАД;
- Плащания за закупен природен газ от „Булгаргаз“ ЕАД;
- Покупка на електрическа енергия от „ЕСО“ ЕАД;
- Договор за уреждане на отношенията по ползване от „Булгартел“ ЕАД на ресурси от спомагателната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД и използване от „Булгартрансгаз“ ЕАД на съоръжения на „Булгартел“ ЕАД от неговата обществена електронна съобщителна мрежа;
- Услуги на „Мини Марица Изток“ ЕАД свързани с командироване на служители;
- Счетоводни, правни и административни услуги на „Газов хъб Балкан“ ЕАД.

Сделки със свързани лица

	Стойност на сделките		Крайни салда	
	през:			
<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.03.2018	31.03.2019	31.12.2018
„Булгаргаз“ ЕАД				
<i>Продажби:</i>				
Услуги по пренос, съхранение и балансиране	30 915	28 011	3 533	6 252
Неустойки за просрочени плащания	29	-	90	61
Лихви дългосрочни вземания	88	210	-	-
Дългосрочни вземания	-	-	-	-
Текуща част на дългосрочни вземания	-	-	25	8 368
Очаквани кредитни загуби	-	-	(96)	(96)
	31 032	28 221	3 552	14 585

Бележки към финансовия отчет
Сделки със свързани лица

	Стойност на сделките през:		Крайни салда	
Покупка на:				
Услуги по пренос и съхранение	-	-	-	-
Покупка на природен газ	(3 588)	(2 530)	(1 204)	(1 409)
Гаранции по договор	-	-	(10 456)	(10 456)
	(3 588)	(2 530)	(11 660)	(11 865)
„Булгартел“ ЕАД				
Продажби:				
Предоставяне на ресурс, оптични влакна и колокация	85	85	12	25
Неустойки за просрочени плащания	0	8	-	-
	85	93	12	25
„Булгартел“ ЕАД				
Покупка на:				
Ползване на ресурси от спомагателната мрежа и комуникационни услуги	(12)	(12)	(238)	(244)
Гаранции	-	-	(12)	(12)
	(12)	(12)	(250)	(256)
„Газов хъб Балкан“ АД				
Предоставени услуги	2	-	4	-
	2	-	4	-
ЕСО ЕАД				
Гаранции	-	-	17	26
Услуга по пренос на електроенергия	(12)	(13)	(9)	(4)
	(12)	(13)	8	22
Общо вземания от свързани лица	-	-	3 585	14 636
Общо задължения към свързани лица	-	-	11 919	12 125

Обобщени, разчетите със свързани лица са, както следва:

в хиляди лева

Нетекущи вземания от свързани лица
 Текущи вземания от свързани лица

31.03.2019	31.12.2018
17	26
3 568	14 610
3 585	14 636

в хиляди лева

Нетекущи задължения към свързани лица
 Текущи задължения към свързани лица

31.03.2019	31.03.2018
213	219
11 706	11 906
11 919	12 125

Бележки към финансовия отчет
26. Гаранции по договори

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.12.2018
Нетекущи гаранции по договори	385	460
Текущи гаранции по договори	9 703	8 494
	<u>10 088</u>	<u>8 954</u>

Основната част от задълженията по получени гаранции на Дружеството представляват:

- гаранции - задържани суми по договори за строителство, които се изплащат в зависимост от етапа на изпълнение на обектите съгласно клаузите на договора;
- суми (кредитен лимит) за гарантиране плащанията по Договори за достъп и пренос на природен газ, които всеки ползвател на услугата е длъжен да внесе като обезпечение по заявките за капацитет и достъп.
- суми за обезпечение на плащанията за покупка и продажба на природен газ за балансиране.

27. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Дружеството могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.12.2018
<i>Дългови инструменти по амортизирана стойност:</i>		
Дългосрочни вземания	6 904	6 903
Търговски и други вземания	19 421	22 279
Вземания свързани лица	3 585	14 636
Пари и парични еквиваленти	527 534	517 922
	<u>557 444</u>	<u>561 740</u>

Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност

<i>в хиляди лева</i>	31.03.2019	31.12.2018
<i>Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност</i>		
Търговски и други задължения	4 465	10 505
Задължения към свързани лица	11 700	11 882
Гаранции по договори	10 088	8 954
	<u>26 253</u>	<u>31 341</u>

28. Определяне на справедливи стойности

Някои от счетоводните политики и оповестявания на Дружеството изискват определяне на справедливи стойности за финансови и за нефинансови активи и пасиви. Справедливи стойности са определени за целите на отчитането и оповестяването на базата на методите по-долу. Когато е приложимо, в съответните бележки, е оповестена допълнителна информация за допусканията, направени при определянето на справедливите стойности на специфичния актив или пасив.

(i) Имоти, машини и съоръжения

Справедливата стойност на имот е очакваната сума, за която имотът може да бъде разменен към датата на придобиване между желаещи купувач и продавач в сделка при пазарни условия след подходящо маркетингово и страните са действали съзнателно. Справедливата стойност на машини, съоръжения и оборудване е базирана на пазарен подход и подход на цената на придобиване, чрез използване на пазарни цени за сходни позиции, когато са

Бележки към финансовия отчет

налични и стойност на подмяна, когато е подходящо. Приблизителната оценка на амортизираната стойност на подмяна отразява корекциите за физическо износване, както и за функционално и икономическо остаряване. Методите, използвани за оценка на справедливата стойност на дълготрайните материални активи на Дружеството, са описани в бележка 13 *Имоти, машини и съоръжения*.

(ii) Търговски и други вземания

Справедливите стойности на търговски и други вземания се определят като настояща стойност на бъдещите парични потоци, дисконтирани с пазарна лихва, към отчетната дата. Краткосрочни безлихвени вземания се оценяват по оригинална стойност по фактура, ако ефектът от дисконтиране е несъществен. Справедлива стойност се определя при първоначално признаване и за целите на оповестяването, към всеки отчетен период.

(iii) Недеривативни финансови задължения

Справедливите стойности, които се определят за целите на оповестяването, се изчисляват на базата на настоящата стойност на бъдещи парични потоци на главници и лихви, дисконтирани с пазарен лихвен процент към датата на отчета.

29. Условни активи и условни задължения

В полза на Дружеството са издадени банкови гаранции от трети страни на стойност 18 788 хил. лв.

С Директива 2009/29/ЕО се определят основните параметри на търговията с емисии за периода от 2013 г. до 2020 г., като за производството на електрическа енергия не се предвижда да бъдат разпределени безплатни квоти и всички квоти трябва да бъдат закупувани от инсталациите чрез търг. Възможност за разпределяне на безплатни квоти на преходен принцип на инсталации за производство на електрическа енергия се предоставя единствено от чл. 10в и то в случай, че държавата-членка отговаря на определени изисквания.

България се възползва от възможността за компенсиране на електропроизводството по чл. 10в, с което сектор „Електропроизводство“ ще премине постепенно от безплатни квоти към квоти, осигурявани чрез участие в търгове. В замяна на предоставянето на безплатните квоти всяка инсталация, отговаряща на определените изисквания, ще трябва да изпълнява проекти на стойност равна на предоставените безплатни квоти.

Във връзка с горепосоченото и съгласно изискванията на Директива 2009/29/ЕО и съобщение (2011/С 99/03) на Комисията, Указателен документ, относно възможността за прилагане на член 10в от Директива 2003/87/ЕО, Министерството на енергетиката подготви Национален план за инвестиции (НПИ) с включени инвестиционни проекти.

Отчитайки заложените изисквания, „Булгартрансгаз“ ЕАД кандидатства и е включен в НПИ. За финансиране от Сметка „Национален план за инвестиции“ са одобрени проектите за модернизация на 4 броя компресорни станции КС Ихтиман, КС Лозенец, КС Петрич и КС Странджа, предвид факта, че с реализирането на тези проекти, се очаква намаление на емисиите от CO₂, изпускани в атмосферния въздух от гореспоменатите компресорни станции, с около 15%. Към датата на финансовия отчет съгласно Заповеди на Министъра на енергетиката са възстановени всички разходи направени във връзка с модернизацията на компресорните станции.

30. Събития след датата на отчетния период

Няма събития, настъпили след края на отчетния период, които изискват и/или налагат корекции или допълнително оповестяване в междинния финансов отчет на Дружеството за периода, приключващ на 31 март 2019 г.

Бележки към финансовия отчет**31. Значими счетоводни политики**

Значимите счетоводни политики, представени по-долу, са прилагани последователно във всички представени периоди.

(а) Приходи**Приходи по договори с клиенти*****Признаване и оценка на приходите от договори с клиенти***

За да определи дали и как да признае приходи, Дружеството използва следните 5 стъпки: 1. Идентифициране на договора с клиента; 2. Идентифициране на задълженията за изпълнение; 3. Определяне на цената на сделката; 4. Разпределение на цената на сделката към задълженията за изпълнение; 5. Признаване на приходите, когато са удовлетворени задълженията за изпълнение.

Приходите от договори с клиенти се признават, когато контролът върху обещаните в договора стоки и/или услуги се прехвърлят на клиента в размер, който отразява възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на тези стоки или услуги.

Контролът се прехвърля на клиента, когато (или като) удовлетвори задължението за изпълнение, съгласно условията на договора, като прехвърли обещаната стока или услуга на клиента. Даден актив (стока или услуга) е прехвърлен, когато (или като) клиентът получи контрол върху този актив.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти дружеството извършва преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират видът, срокът и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

Договорите с клиенти обичайно включват едно единствено задължение за изпълнение.

Оценяване

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката.

При определяне на цената на сделката Дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на прехвърлянето на клиента на обещаните стоки или услуги, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни (например данък върху добавената стойност). Обещаното в договора с клиента възнаграждение може да включва фиксирани суми, променливи суми, или и двете.

Когато (или като) бъде удовлетворено задължение за изпълнение, Дружеството признава като приход стойността на цената на сделката (което изключва приблизителни оценки на променливото възнаграждение, съдържащо ограничения), която е отнесена към това задължение за изпълнение.

Дружеството разглежда дали в договора съществуват други обещания, които са отделни

Бележки към финансовия отчет

задължения за изпълнение, за които трябва да бъде разпределена част от цената на сделката.

При определяне на цената на сделката се взема предвид влиянието на променливо възнаграждение, наличието на значителни компоненти на финансирането, непаричното възнаграждение (безвъзмезден газ) и възнаграждението, дължимо на клиента.

Задължения за изпълнение и подход за признаване на основни видове приходи по договори с клиенти***Пренос на природен газ до трети страни, достъп и пренос на природен газ***

Приходите от пренос на природен газ до трети страни включват пренос на природен газ от границата с Румъния до границите с Гърция, Турция и Македония с клиент ООО „Газпром Экспорт“ – Русия.

Приходите от достъп и пренос на природен газ включват достъп и пренос на природен газ по входни и изходни точки/зони по национална газопреносна мрежа в страната.

Балансиране на пазара на природен газ

Във връзка с Правилата за балансиране на пазара на природен газ в сила от 01.10.2017 г., „Булгартрансгаз“ ЕАД в качеството му на балансатор извършва търговско балансиране на пазара на природен газ, което представлява компенсиране на разликите между количеството природен газ, подадено от даден ползвател на газопреносната мрежа на входните точки, и количеството природен газ, изтеглено от този ползвател през изходните точки на мрежата. Задължението на балансатора е да покрива индивидуалните дисбаланси на ползвателите на газопреносните мрежи.

Съхранение на природен газ

Дейността „Съхранение на природен газ“ се извършва в единственото на територията на страната подземно газово хранилище „Чирен“ (ПГХ „Чирен“), собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД. ПГХ „Чирен“ представлява сложен комплекс от подземни и надземни съоръжения - експлоатационни сондажи, събирателни газопроводи (шлейфи) към тях, компресорна станция с обща инсталирана мощност 10 MW, съоръжения за подготовка, обработка, контрол и измерване на газа, както и други прилежащи съоръжения. Технологичният процес, свързан с извършването на услугата „съхранение на природен газ“, е сезонен (цикличен) и се изразява в добив и нагнетяване на газ от/ в подземното газово хранилище.

Всички приходи от основната дейност на Дружеството, а именно приходи от пренос на природен газ до трети страни, достъп и пренос, балансиране и съхранение на природен газ се признават с течение на времето, тъй като доставките са поредица от отделна услуга, което представлява обещание за доставка на природен газ, която по същество е еднаква и има единороден модел на прехвърляне към клиента.

Приход се признава в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход когато природния газ е пренесен през газопреносната мрежа до съответната точка на клиента. Приходите от продажби се признават на базата на количествата, отчетени чрез измервателните уреди или на регистрирани графици.

Продажните цени на услугата по достъп и пренос, реализирана от Булгартрансгаз ЕАД, могат да бъдат на база регулирана цена и на база фиксирана цена по договор. Цената на сделката може да се определи като фиксирано възнаграждение за преноса на отделните количества от поредицата стоки (количества пренесен природен газ).

Продажните цени на услугата по съхранение, реализирана от Булгартрансгаз ЕАД, е на база регулирана цена. Цената на сделката може да се определи като фиксирано възнаграждение за съхранението на отделните количества от поредицата стоки (количества съхранен

Бележки към финансовия отчет

природен газ).

Разпределяне на цената на сделката спрямо задълженията за изпълнение се извършва на база единични продажни цени (нормативни, договорни или пазарни).

В края на всеки таксуващ период Дружеството измерва своя напредък към пълно уреждане на задължението за изпълнение, удовлетворено с течение на времето. Измерването се извършва чрез потвърждаване на пренесените количества и/или заявените количества по график. Т.е. извършва се оценка на пренесените количества природен газ, за които Дружеството признава приходи от достъп и пренос на природен газ.

Продажните цени са фиксирани (регулирана цена, фиксирана цена по договор). Обичайният кредитен период е от 10 до 30 дни. В определени случаи Дружеството събира краткосрочни аванси от клиенти, които нямат съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

Приходи от други услуги

Приходите от предоставяне на услуги се признават в периода, през който са предоставени услугите. Дружеството прехвърля контрола върху услугите с течение на времето и следователно удовлетворява задължението за изпълнение и признава приходи с течение на времето. Ако към края на отчетния период услугата по договора не е изцяло извършена приходите се признават въз основа на действителната услуга, предоставена до края на отчетния период, като пропорционална част от общите услуги, които трябва да бъдат предоставени, тъй като клиентът получава и потребява ползите едновременно. Това се определя въз основа на действително вложено време за извършена работа, спрямо общото очаквано време за извършване на услугата.

Клиентът заплаща предоставените услуги въз основа на клаузите, заложи в конкретния договор. Обичайният кредитен период е от 10 до 30 дни след предоставяне на услугите. В случай, че предоставените от Дружеството услуги, надвишават плащането, се признава актив по договора. Ако плащанията надвишават предоставените услуги, се признава пасив по договор.

Приходи от продажба на стоки

Приходите от продажби на стоки и материали се признават в момента, в който е прехвърлен контролът върху продаваните активи. Доставка възниква, когато активите са били изпратени на клиента, рисковете от потенциални загуби са прехвърлени на купувача и или той е приел активите в съответствие с договора за продажба. Обичайният срок за плащане е до 30 след доставката.

Принципал или агент

Когато трета страна участва в предоставянето на стоки или услуги на клиент, Дружеството определя дали естеството на неговото обещание е задължение за изпълнение, свързано с предоставяне на конкретните стоки или услуги (принципал), или с уреждане третата страна да предостави тези стоки или услуги (агент).

Дружеството е принципал, когато контролира обещаната стока или услуга преди да я прехвърли на клиента. Въпреки това, Дружеството не действа непременно като принципал, ако получава правото на собственост върху даден актив само временно, преди правото на собственост да бъде прехвърлено на клиента.

Дружеството е агент, ако задължение за изпълнение на Дружеството е да уреди предоставянето на стоките или услугите от трета страна. Когато дружеството - агент, удовлетворява задължение за изпълнение, то признава приход в размер на такса или комисионна, на които очаква да има право в замяна на това, че е уредило стоките и услугите да бъдат предоставени от друга страна. Таксата или комисионната на Дружеството може да

Бележки към финансовия отчет

бъде нетният размер на възнаграждението, който Дружеството запазва след като заплати на другата страна възнаграждението, получено в замяна на стоките или услугите, които трябва да бъдат предоставени от тази страна.

Основната дейност на Булгартрансгаз ЕАД е свързана с пренос на природен газ през и на територията на страната. Дружеството носи основната отговорност за изпълнението на договора и за транспортирането на заявените количества природен газ.

При някои от своите договори, Булгартрансгаз ЕАД не разполага с правомощия за определяне на цените на услугите за своите клиенти и, следователно, ползата, която Дружеството може да получи от тези услуги, е ограничена. Това обаче се дължи не на агентската функция на Дружеството като посредник между производители и потребители/търговци на природен газ, а на вменената му от законодателството функция на независим преносен оператор на газопреносната система на България.

В резултат на свързаните продажби на Дружеството се дължи пълното възнаграждение за пренесените количества природен газ, а при възникване на вземането Булгартрансгаз ЕАД е изложен на кредитен риск за вземането от клиента в замяна на стоките.

Значимите счетоводни преценки, оценки и допускания, свързани с приходи от договори с клиенти, са представени в Бележка 5 и 6.

Салда по договори***Търговски вземания и активи по договори***

Вземането представлява правото на Дружеството да получи възнаграждение в определен размер, което е безусловно (т.е., преди плащането на възнаграждението да стане дължимо е необходимо единствено да изтече определен период от време).

Активът по договор е правото на дружеството да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на стоките и/или предоставянето на услугите дружеството изпълни задължението си преди клиентът да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно.

Пасиви по договори

Като пасив по договор дружеството представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите, произтичащи от един договор, се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора подлежат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 Финансови инструменти.

(b) Други приходи/доходи

Други приходи, включват операции, които са инцидентни спрямо, основните дейности на Дружеството и са приходи или доходи, които се признават по силата на други стандарти и са извън обхвата на МСФО 15.

Бележки към финансовия отчет

	Подход за признаване
Нетна печалба от продажба на имоти, машини и съоръжения	Печалбите или загубите, възникващи при отписването на имот, машина, съоръжение или нематериален актив, в резултат на продажба, се включват в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан. Активът се отписва в момента, в който е прехвърлен контролът върху продавания актив.
Приход от преценка на имоти, машини и съоръжения	Приход от преценки се отчитат като приход до размер на начислени преди това разходи.
Приходи от наеми	Наемният доход от договори за оперативен лизинг се признава като доход по линейния метод за срока на лизинговия договор, освен в случаите, в които ръководството на дружеството прецени, че друга системна база отразява по-точно времеви модел, при чието използване е намалена извлечената полза от наетия актив.
Излишъци на активи и ликвидация на активи	Приходите от излишъци на активи се признават в момента на установяване на излишъците.
Приходи от финансиране	Когато дарението (финансирането) е свързано с разходна позиция, то се признава като приход за периодите, необходими за съпоставянето му на систематична база с разходите, които то е предвидено да компенсира. Когато дарението (финансирането) е свързано с актив, то се представя като пасив и се включва в доходите през периода на полезния живот на свързания с него актив.
Приходи от застрахователни събития	Приходът се признава, когато се установи правото на дружеството да получи плащането.
Приходи от неустойки	Приходът се признава, когато се установи правото на дружеството да получи плащането.
Приходи от отписване на задължения	Приходите от отписване на задължения се признават, когато изтече срокът на задължението или кредиторът се откаже от правата си.

Признаване на приходи от лихви

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи, с изключение на финансовите активи, които са кредитно обезценени (Фаза 3), за които приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (брутната балансова стойност, коригирана с провизията за очаквани кредитни загуби).

Приходите от дивиденди се признават, когато се установи правото за тяхното получаване.

(с) Разходи

Разход е намаление на икономическата изгода по време на отчетния период под формата на изтичане или намаляване на активи или натрупване на пасиви, което води до намаляване на собствения капитал отделно от онова, което се дължи за разпределение към едноличния собственик.

Разходите в Дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база на принципите на начисляване и съпоставимост. Когато се очаква икономическата изгода да бъде придобивана в продължение на няколко отчетни периода, при което връзката с приходите може да се определи само най-общо и косвено, разходите се признават в Отчета за печалбата или загубата и друг всеобхватен доход на базата на системни и рационални процедури за разсрочване. Целта на подобни процедури е разходите да бъдат признавани през онези отчетни периоди, през които свързаната с тези пера икономическа изгода ще се придобие и изчерпи изцяло. Разход се признава незабавно като текущ в случаите, когато няма да доведе до бъдещ приход или друга икономическа изгода или когато бъде установено, че е по-вероятно тази икономическа изгода да не се класифицира като актив в Отчета за финансовото състояние.

Като разход се признава и отчетено задължение, без да е придобит актив, т.е. провизията.

Първоначално всички разходи на Дружеството се отчитат по икономически елементи – разходи за: материали, суровини и консумативи, външни услуги, амортизации, персонал, данъци, такси и други подобни плащания, обезценка на активи, провизии по задължения, отчетна стойност на продадените активи, акциз, вноски фонд СЕС, глоби, неустойки, липси,

Бележки към финансовия отчет

представителни, обучение и квалификация, технологични загуби и др. След като се отчетат като разходи по икономически елементи, всички разходи на Дружеството се разпределят и като разходи за: основна, спомагателна, социална и управленска дейност.

Разходите за основна дейност са свързаните с предоставяни услуги във връзка с природен газ:

- Пренос на природен газ за трети страни на основата на договорни отношения с клиенти;
- Достъп и пренос на природен газ по националната газопреносната мрежа, собственост на Дружеството, по газопроводи с високо налягане, от газоизмервателни станции до газоразпределителни станции с цел доставка на крайни потребители на природен газ;
- Съхранение – дейност по нагнетяване на природен газ и обратното му извличане за целите на осигуряване на доставки до крайни потребители. Извършва се в ПГХ Чирен; и
- Балансиране - покупко – продажба на природен газ, с цел покриване на индивидуалните дисбаланси на ползвателите на газопреносните мрежи.

Дружеството отчита два вида разходи, свързани с изпълнението на договорите за доставка на услуги(стоки) с клиенти: разходи за сключване на договора и разходи за изпълнение на договора. Когато разходите не отговарят на условията за разсрочване съгласно изискванията на МСФО 15, същите се признават като текущи в момента на възникването им, когато не се очаква да бъдат възстановени или периодът на разсрочването им е до една година.

Следните оперативни разходи винаги се отразяват като текущ разход в момента на възникването им:

- Общи и административни разходи (освен ако не са за сметка на клиента);
- Разходи за брак на материални запаси;
- Разходи, свързани с изпълнение на задължението;
- Разходи, за които предприятието не може да определи, дали са свързани с удовлетворено или неудовлетворено задължение за изпълнение.

(d) Финансови приходи и разходи

Финансовите приходи включват приходи от лихви по инвестирани средства, печалба от операции в чуждестранна валута, приходи от лихви по дългосрочни вземания. Приход от лихви се признава в печалби и загуби в момента на начисляването му по метода на ефективната лихва.

Финансовите разходи включват разходи за лихви по заеми, разходи в резултат на увеличение на задължения, следствие на приближаване с един период на датата, определена за реализиране за задължение по планове за дефинирани доходи, други финансови операции – банкови такси, комисионни и други.

Бележки към финансовия отчет

Разходи по заеми, които не са пряко свързани с придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията актив, се признават в печалби и загуби по метода на ефективния лихвен процент.

Печалби и загуби от валутни курсови разлики се отчитат на нетна база или като финансови приходи или като финансови разходи, в зависимост дали валутните курсови разлики представляват нетна печалба или нетна загуба.

(е) Имоти, машини и съоръжения**(i) Признаване и оценка. Специфични активи.***Първоначално признаване*

Имоти, машини и съоръжения се оценяват първоначално по цена на придобиване, която включва разходите, пряко свързани с придобиването на актива. Цената на придобиване на активите, придобити по стопански начин, включва следното:

- разходи за материали и за директно вложен труд;
- разходи, пряко свързани с привеждане на актива до състояние, необходимо за предвидената употреба;
- когато дружеството има задължение да демонтира актива или да възстанови терена, приблизителна оценка на разходите за демонтаж и за възстановяване на площадката, на която е разположен активът;

Закупен софтуер, без който е невъзможно функционирането на закупено оборудване, се капитализира като част от това оборудване.

Когато в имотите, машините, съоръженията и оборудването се съдържат компоненти с различна продължителност на полезен живот, те се отчитат отделно.

Последваща оценка

За целите на последваща оценка на имоти, машини, съоръжения и оборудване, Дружеството прилага модела на преоценка в МСС 16. Преоценената стойност представлява справедливата стойност на актива към датата на преоценка, намалена с последваща амортизация и натрупани загуби от обезценка.

Справедливата стойност на имоти, машини, съоръжения и оборудване се определя на базата на пазарните доказателства, представени в доклад, изготвен от независим лицензиран оценител.

Преоценката на имоти, машини и съоръжения се извършва на всеки 3 години. Когато справедливите стойности се променят значително за по-кратък период, преоценката може да се прави по-често.

Към 31 декември 2018 г. е направена преоценка на справедливата стойност на имоти, машини, съоръжения и транспортни средства (товарни и специализирани) (ИМСТС) и на нетната реализируема стойност на материалните запаси, както и тест за обезценка.

Специфичен дълготраен материален актив за „Булгартрансгаз“ ЕАД е буферният природен газ в ПГХ „Чирен“ и в газопровода. Той е постоянно количество, което само поддържа използваемостта на хранилището и газопровода, без да участва в количеството транспортиран или използван за собствени технологични нужди природен газ. Тези количества не могат да намаляват, защото се намалява капацитетът на ПГХ и газопровода.

Буферният газ в ПГХ „Чирен“ и в газопровода, се разделя на амортизируем и неамортизируем буферен газ. Амортизируемият буферен газ в ПГХ „Чирен“ е онова количество газ, което ще остане в подземния резервоар след прекратяване експлоатацията на газохранилището и не може да бъде използвано за търговски цели.

Неамортизируемият буферен газ е част от буферния газ в ПГХ „Чирен“, която би могло да се

Бележки към финансовия отчет

добие на повърхността при налягане на газопровода 35 бара при съществуващите в момента съоръжения.

Буферният газ в газопровода се разделя също на амортизируем и неамортизируем на база горепосоченото предположение. Количествата буферен газ, както и тяхната стойност са оповестени в *Бележка 13*.

Печалби и загуби при отписване на имоти, машини и съоръжения (определят се като разлика между постъпленията и балансовата стойност на актива) се признават нетно в други приходи/други разходи в печалби и загуби. Когато преоценени активи се продадат, сумите, включени в преоценен резерв, се рекласифицират в неразпределена печалба или загуба.

В края на всеки отчетен период част от преоценения резерв се реализира в съответствие с използване на актива от предприятието. Сумата на реализираната преоценка представлява разликата между амортизацията въз основа на преоценената балансова стойност на актива и амортизацията въз основа на цената на придобиване.

(ii) Последващи разходи

Последващи разходи се капитализират само когато е вероятно, че бъдещи икономически ползи от тези разходи ще бъдат получени от Дружеството. Текущи ремонти и поддръжка се признават като разход при възникването им.

(iii) Амортизация

Имоти, машини, съоръжения и оборудване се амортизират от датата, на която са инсталирани и са готови за употреба, или за придобитите по стопански начин, от датата на която активът е завършен и е готов за употреба. Амортизацията се признава до размера на първоначалната стойност на актива минус очакваната остатъчна стойност на актива на база линейния метод въз основа на очаквания полезен живот на всеки един компонент от имоти, машини, съоръжения и оборудване. Амортизацията се отчита в печалби и загуби, освен ако не се включва в отчетната стойност на друг актив. Амортизация на придобити активи при условията на финансов лизинг се начислява за по-късия между срока на договора и техния полезен живот, освен в случаите, когато е почти сигурно придобиването на собствеността върху тях до края на срока на договора. Земята не се амортизира.

Очакваните срокове на полезен живот за текущия и сравнителния период, са както следва:

Сгради	7 – 70 години
Машини, съоръжения и оборудване	3 – 50 години
Компютърна техника и офис обзавеждане	3 – 12 години
Транспортни средства	3 – 15 години
Амортизируем буферен газ	60 години
Всички останали	3 – 15 години

Методите на амортизация, полезният живот и остатъчните стойности се преразглеждат към всяка отчетна дата и се коригират, ако е необходимо. Приблизителните оценки за имоти, машини и съоръжения са ревизирани към 31.12.2018 г.

(iv) Обезценка на нефинансови активи

Отчетните стойности на нефинансовите активи на Дружеството, различни от материални запаси и отсрочени данъчни активи, се преглеждат към всяка отчетна дата с цел да се определи дали има признаци за обезценка. В случай, че съществуват такива признаци, се прави приблизителна оценка на възстановимата стойност на актива. Загуба от обезценка се признава винаги в случай, че балансовата стойност на един актив или обект, генериращ парични потоци (ОГПП), част от която е той, превишава неговата възстановима стойност.

Възстановимата стойност на актив или ОГПП, е по-високата от неговата стойност в употреба и справедливата му стойност, намалена с разхода по продажба. При оценката на стойността в употреба, бъдещите парични потоци се дисконтират до сегашната им стойност, като се прилага дисконтов процент преди данъци, отразяващ текущите оценки за пазара, цената на

Бележки към финансовия отчет

парите във времето и рискът, специфичен за актива или за ОГПП. За целта на теста за обезценка, активи, които не могат да бъдат тествани индивидуално, се групират заедно в най-малката възможна група активи, генерираща парични постъпления от продължаваща употреба, които са в голяма степен независими от паричните постъпления от други активи или ОГПП.

Загуби от обезценка се признават в печалби и загуби. Загуби от обезценка признати за ОГПП се разпределят така, че да намалят отчетните стойности на активите в обекта пропорционално. Загуба от обезценка се възстановява само до такава степен, че балансовата стойност на актива да не надвишава балансовата стойност, която би била определена, след приспадане на амортизация, ако загуба от обезценка не е била признавана.

(f) Нематериални активи***(i) Нематериални активи***

Нематериални активи, придобити от Дружеството, имащи определен полезен живот, са представени по цена на придобиване, намалена с натрупана амортизация и загуби от обезценки.

(ii) Последващи разходи

Последващи разходи се капитализират само когато увеличават бъдещата икономическа полза от специфичния актив, за който се отнасят. Всички останали разходи се признават като разход в момента на тяхното възникване.

(iii) Амортизация

Нематериалните активи се амортизират на база линейния метод в печалби и загуби въз основа на очаквания срок на полезния им живот от датата, на която са готови за употреба.

Очакваните срокове на полезен живот за текущия и сравнителния период са както следва:

Лицензии за съхранение, пренос и транзитен пренос на природен газ	4 – 35 години
Лицензии за софтуер и мобилна далекосъобщителна и радиотелефонна мрежа	2 – 10 години
Програмни продукти	2 – 8 години
Други	3 – 25 години

Методите на амортизация, полезният живот и остатъчните стойности се преразглеждат към всяка отчетна дата и се коригират ако е необходимо.

(g) Наети активи

Лизинговите договори, по силата на които на Дружеството се прехвърлят всички значими рискове и изгоди от собствеността, се класифицират като финансов лизинг. При първоначално признаване наетите активи се отчитат по по-ниската от справедлива стойност и настояща стойност на минималните лизингови плащания. След първоначално признаване, активът се отчита според счетоводната политика, приложима за съответния актив.

Различни от тези лизингови договори са договори за оперативен лизинг и те не се признават в отчета за финансовото състояние на Дружеството.

(h) Съвместни предприятия

Дружеството определя вида на съвместното предприятие, в което участва, на базата на правата и задълженията, които му дава споразумението за съвместната дейност.

Съвместно предприятие е договорно споразумение, по силата на което Дружеството и други независими страни се заемат със стопанска дейност, която подлежи на съвместен контрол и страните, притежаващи съвместен контрол върху предприятието, имат право на нетните активи на предприятието.

Дружеството отчита своето дялово участие в съвместното предприятие по себестойност.

Бележки към финансовия отчет**(i) Материални запаси**

Материалните запаси включват: горива, оперативен газ, собственост на Дружеството, използван за покриване на технологични нужди, природен газ за балансиране, резервни части, оборудване, офис-материали, канцеларски материали и консумативи, стоки; незавършено производство и продукция, включително произведен кондензат.

Материалните запаси се отчитат по по-ниската от тяхната себестойност и нетна реализуема стойност. Себестойността на материалните запаси се базира на принципа „средно претеглена стойност“, и включва разходи за придобиване на материалните запаси, разходите за производство или преработка, както и всички други разходи, отнасящи се до привеждането на материалните запаси до тяхното текущо местоположение и състояние. Себестойността на произведена продукция и незавършеното производство включва разходи за труд, социални осигуровки и разходи за амортизация. Нетната реализуема стойност представлява предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително оценените разходи по завършване на производствения цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата. Резервни части и резервно оборудване се считат за имоти, машини, съоръжения и оборудване, когато дружеството се очаква да ги използва по продължително от един отчетен период и те се използват само във връзка с отделен имот, машини съоръжения и оборудване.

(j) Финансови инструменти съгласно МСФО 9**Признаване и отписване**

Дружеството първоначално признава финансов актив в момента, в който стане страна по договорно споразумение, и го класифицира съгласно модела си за управление на финансови активи и характеристиките на договорените парични потоци.

Предприятието изважда финансовия пасив (или част от финансовия пасив) от своя отчет за финансовото състояние тогава и само тогава, когато той е погасен — т.е. когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е анулирано или срокът му е изтекъл.

Класификация и първоначално оценяване на финансов актив

С изключение на тези търговски вземания, които не съдържат съществен финансов компонент и се оценяват по цена на сделката, съгласно МСФО 15, всички финансови активи са първоначално оценени по справедлива цена, коригирани за разходите по сделката (където е приложимо).

Финансови активи, различни от тези, които са създадени и ефективни като хеджиращи инструменти, се класифицират в една от следните категории:

- Амортизирана стойност
- Справедлива стойност през печалбата или загубата
- Справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Класификацията се определя и от двете:

- Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовия актив;
- Характеристиките на договорния паричен поток на финансовия актив.

Всички приходи и разходи, свързани с финансовия актив, които са признати в печалбата и загубата, се включват в други разходи.

Последваща оценка на финансови активи**Дългови инструменти по амортизирана стойност**

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако активите изпълняват следните изисквания (и не са определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата и загубата):

- Предприятието управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи и да събира договорни парични потоци;
- Съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват

Бележки към финансовия отчет

парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата;

Тази категория включва недеривативни финансови активи като заеми, вземания с фиксирани или определими плащания, които не се котират на активен пазар. След първоначалното признаване, те се оценяват по амортизирана стойност с използване на метода на ефективната лихва. Дисконтирането се пропуска, когато ефектът от него е несъществен. В тази категория се класифицират и паричните средства и паричните еквиваленти, търговските и други вземания, както и вземания от свързани лица.

Търговски и други вземания

Търговски и други вземания са финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не са котирани на активен пазар. Такива активи се признават първоначално по справедлива стойност плюс всички пряко съотносими разходи по сделката. След първоначално признаване заеми и вземания се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективния лихвен процент, намалена със загуби от обезценка.

Заеми и вземания включват пари и парични еквиваленти и търговски и други вземания.

Пари и парични еквиваленти

Пари и парични еквиваленти включват парични наличности и депозити на виждане с първоначален матуритет от три месеца или по-малко от датата на придобиване, които са свързани с незначителен риск от промяна в справедливата им стойност и се използват от Дружеството за управление на краткосрочни ангажименти.

Депозити с матуритет над 3 месеца се класифицират като краткосрочни вземания в Отчета за финансовото състояние.

Обезценка на финансови активи

Финансовите активи, които са в обхват на изчисление на обезценката, са дългови инструменти, отчитани по амортизирана стойност.

Дружеството признава коректив за очаквани кредитни загуби от финансов актив, актив по договор или кредитен ангажимент и договор за финансова гаранция, за които се прилагат изискванията за обезценка. Очакваните кредитни загуби представляват вероятностно претеглена оценка на кредитните загуби за очаквания срок на финансовия инструмент, т.е. паричния дефицит, който представлява разликата между паричните потоци, дължими на Дружеството и паричните потоци, които Дружеството очаква да получи.

Дружеството отписва финансов актив, когато договорните права върху паричните потоци от актива са изтекли, или Дружеството прехвърли правата за получаване на договорените парични потоци от финансовия актив в сделка, според която значителна част от всички рискове и изгоди от собствеността на финансовия актив са прехвърлени. Всяко участие в прехвърлен финансов актив, който е създаден или задържан от Дружеството се признава като отделен актив или пасив.

Финансови активи и пасиви се нетират и нетната стойност се представя в отчета за финансово състояние тогава и само тогава, когато Дружеството има правно основание да нетира сумите и има намерение или да урежда на нетна база или да реализира актива и да уреди пасива едновременно.

Дружеството има следните недеривативни финансови активи: търговски и други вземания, вземания от свързани лица и пари и парични еквиваленти.

Новите изисквания за обезценка съгласно МСФО 9, използват повече информация, ориентирана към бъдещето, за да признаят очакваните кредитни загуби – моделът за „очакваните кредитни загуби“, който замества „модела на понесените загуби“, представен в МСС 39.

Бележки към финансовия отчет

Инструментите, които попадат в обхвата на новите изисквания, включват заеми и други видове дългови финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, търговски и други вземания, вземания от свързани лица.

Признаването на кредитни загуби вече не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това Дружеството разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и измерването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

Изчисляването на очакваните кредитни загуби се определя от вероятностно претеглената приблизителна оценка на кредитните загуби през очаквания срок на финансовите инструменти.

Дружеството използва опростен подход при отчитането на търговските и други вземания и вземанията от свързани лица, и признава загуба от обезценка като очаквана загуба за целия срок. Това са очаквания недостиг в договорните парични потоци, като се има предвид потенциалът за неизпълнение във всеки момент от срока на финансовия инструмент. Предприятието използва своя натрупан опит, външни показатели и информация в дългосрочен план, за да изчисли очакваните кредитни загуби чрез разпределянето на клиентите по индустрии и срочна структура на вземанията.

Дружеството признава коректив за очаквани кредитни загуби от финансов актив, лизингово вземане, актив по договора или кредитен ангажимент и договор за финансова гаранция, за които се прилагат изискванията за обезценка.

Определяне на размера на очакваните кредитни загуби

Дружеството оценява очакваните кредитни загуби на финансов инструмент по начин, който отразява:

- точната и вероятностно претеглена стойност на актива, определена чрез оценка на редица възможни резултати;
- стойността на парите във времето; и
- разумна и подкрепяща се информация за минали събития, настоящи условия и прогнози за бъдещи икономически условия, която е достъпна без съществени разходи или усилия към датата на отчета.

Очакваните кредитни загуби представляват вероятностно претеглена оценка на кредитните загуби (т.е. сегашната стойност на всеки недостиг на пари) за очаквания срок на финансовия инструмент. Паричен дефицит е разликата между паричните потоци, дължими на Дружеството в съответствие с договора, и паричните потоци, които Дружеството очаква да получи. Тъй като очакваните кредитни загуби отчитат размера и сроковете на плащанията, очаквана кредитна загуба се признава дори, ако Дружеството очаква активът да бъде изплатен изцяло, но по-късно от срока, в който се дължи плащането.

Значително увеличение на кредитния риск

Към всяка отчетна дата Дружеството преценява дали кредитният риск по даден финансов инструмент се е увеличил значително спрямо момента на първоначалното признаване. При извършване на оценката Дружеството използва промяната в риска от неизпълнение, възникващо през очаквания живот на финансовия инструмент, вместо промяната в размера на очакваните кредитни загуби. Тази оценка се прави на база сравнение на риска от неизпълнение на финансовия инструмент към датата на отчета с риска от неизпълнение, настъпил към датата на първоначалното признаване. Информацията се идентифицира, без да са налице ненужни разходи или усилия.

(ii) Недеривативни финансови пасиви

Тъй като отчитането на финансовите пасиви остава до голяма степен същото съгласно МСФО 9 в сравнение с МСС 39, няма ефект върху финансовите пасиви на Дружеството от

Бележки към финансовия отчет

прилагането на МСФО 9. За пълнота, счетоводните политики са разяснени по-долу. Финансовите пасиви на дружеството включват търговски и други задължения.

Финансовите пасиви са първоначално оценени по справедлива стойност и, където е приложимо, коригирани по отношение на разходите по сделката, освен ако дружеството не е определило даден финансов пасив като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загубата.

Впоследствие, финансовите пасиви се оценяват по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективната лихва.

Всички разходи, свързани с лихвите и, ако е приложимо, промени в справедливата стойност на инструмента, които се отчитат в печалбата или загубата, се включват във финансовите разходи или финансовите приходи. Финансовите пасиви се признават първоначално на тяхната дата на търгуване, на която Дружеството е станало страна по договорните условия на инструмента. Дружеството отписва финансов пасив когато неговите договорни задължения са изпълнени или са отменени или не са валидни повече.

Финансови активи и пасиви се нетират, и нетната стойност се представя в отчета за финансово състояние тогава, и само тогава, когато Дружеството има правно основание да нетира сумите, и има намерение или да урежда на нетна база или да реализира актива, и да уреди пасива едновременно.

(iii) Акционерен капитал***Обикновени акции***

Обикновените акции се класифицират като собствен капитал. Пределните разходи, пряко свързани с издаването на обикновените акции, се признават като намаление на собствения капитал, нетно от всички данъчни ефекти. Капиталът на Дружеството е представен по историческа стойност към датата на последната регистрация.

(к) Лизинг***(i) Плащания по лизингови договори***

Плащанията по оперативен лизинг се признават в печалби и загуби на база линейния метод за периода на лизинговия договор. Минималните лизингови вноски по финансов лизинг се разпределят между финансови разходи и намаляване на неуредените задължения. Финансовите разходи се разпределят към всеки период за времето на лизинговия срок така, че да се постигне постоянен периодичен лихвен процент на остатъка от задължението.

(ii) Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг

При възникване на споразумението, Дружеството определя дали то е, или съдържа лизинг. Това е така ако следващите два критерия са изпълнени:

- изпълнението на споразумението зависи от използването на определен актив или активи; и
- споразумение предава правото на ползване на актива(ите).

При възникване или след повторна оценка на споразумението, Дружеството разделя плащания и други изисквани възнаграждения по това споразумение, на такива за лизинг, и такива за други елементи, въз основа на относителните им справедливи стойности. Ако Дружеството заключи, че за даден финансов лизинг е невъзможно да се разделят плащанията надеждно, актив и пасив се признават в размер, равен на справедливата стойност на базовия актив. След това пасивът се намалява, когато се извършват плащанията, и се признава вменен финансов разход върху пасива като се използва лихвен процент, определен от Дружеството.

Бележки към финансовия отчет**(I) Доходи на персонала*****(i) Планове с дефинирани вноски***

План с дефинирани вноски е план за доходи след напускане, според който дружество плаща вноски на друго лице и няма никакви правни или конструктивни задължения да плаща допълнителни суми след това. Правителството на България носи отговорността за осигуряването на пенсии по планове за дефинирани вноски в България. Задълженията за превеждане на вноски по плановете за пенсиониране с дефинирани вноски, се признават като разходи за персонала в печалби и загуби текущо. Вноските по план с дефинирани вноски, които са дължими повече от 12 месеца след края на периода на предоставяне на услугите от служителите, се дисконтират до настоящата им стойност.

(ii) Планове с дефинирани доходи

Дружеството има задължение за изплащане на доход при напускане на тези свои служители, които се пенсионира в съответствие с изискванията на чл. 222, § 3 от Кодекса на Труда (КТ). Съобразно тези разпоредби на КТ и действащия Колективен трудов договор в „Булгартрансгаз“ ЕАД, при прекратяване на трудовия договор на служител на Дружеството, придобил право на пенсия, Дружеството му изплаща обезщетение в размер на дванадесет брутни работни заплати, в случай, че работникът или служителят има натрупан трудов стаж в Дружеството над 10 години към датата на пенсиониране, и обезщетение в размер на пет брутни работни заплати в случай, че работникът или служителят има натрупан трудов стаж в Дружеството до 10 години. Към датата на отчета за финансово състояние ръководството оценява приблизителния размер на потенциалните разходи за всички служители на база на доклад, изготвен от актюер. В Бележка 24 към финансовия отчет, е оповестена сумата на начисленото задължение, както и основните допускания, на базата на които е извършена оценката на задължението.

Според изискването на стандарта (параграф 78 от МСС 19) процентът, с който ще се дисконтира задължението трябва да съответства на пазарните доходи към датата на счетоводния баланс, който носят първокачествените корпоративни облигации. При условие, че няма развит капиталов пазар следва да се използват пазарните доходи на правителствените облигации.

Удачно е също така като процент на дисконтиране да се използва и бъдещата норма на възвращаемост на активите на предприятието. Поради дългосрочния характер на задължението и липсата на такива финансови инструменти, отразяващи доходност за по-дълъг срок, е преценено, че като норма на дисконтиране може да се приложи очакваният процент на доходност при инструменти с по-дългосрочен падеж от съществуващите, следвайки изискванията на Параграф 81 на МСС 19.

Изчисленията се извършват на годишна база от актюер чрез използването на метода на прогнозните кредитни единици.

Дружеството признава всички актюерски печалби и загуби, възникващи от плана за дефинирани доходи за сметка на другия всеобхватен доход.

(iii) Краткосрочни доходи на наети лица

Задължения за краткосрочните доходи на наети лица се оценяват на недисконтирана база и са отчетени като разход, когато свързаните с тях услуги се предоставят. Пасив се признава за сумата, която се очаква да бъде изплатена по краткосрочен бонус в пари или планове за разпределение на печалбата, ако Дружеството има правно или конструктивно задължение да заплати тази сума като резултат от минали услуги, предоставени от служител, и задължението може да се оцени надеждно.

Дружеството признава като задължение недисконтираната сума на оценените разходи по платен годишен отпуск, очаквани да бъдат заплатени на служителите в замяна на труда им за изминалия отчетен период.

Бележки към финансовия отчет**(m) Безвъзмездни средства предоставени от държавата****(i) Национален план за инвестиции**

Решение С(2013) 8455, относно „Държавна помощ S.A. 34385 (2013/N), дава право на България да ползва Дерогация по член 10в, параграф 5 от Директива 2003/87/ЕО за разпределяне на безплатни квоти на емисии на парникови газове в съответствие с член 10в от Директива 2003/87/ЕО в замяна на инвестиции в инсталации за производство на електроенергия и в енергийна инфраструктура (Национален инвестиционен план съгласно член 10в от Директивата за Схемата за търговия с емисии (СТЕ).

Подкрепата от държавата на проектите на Дружеството включени в НПИ на Р България се третира като безвъзмездни средства, предоставени от държавата, свързани с приходи под формата на прехвърляне на непаричен ресурс за използване от предприятието.

През 2016 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД в съответствие с Раздел V - Сметка „НПИ“ на Наредбата за организацията и контрола по изпълнението на НПИ, е представил Заявления за възстановяване на разходи, направени във връзка с реализацията на Модернизация на компресорни станции: Ихтиман, Петрич, Лозенец и Странджа. Средствата определени в НПИ са възстановени напълно съгласно Заповеди на Министъра на енергетиката

Квоти за търговия с емисии на парникови газове

Поради липсата на счетоводен стандарт или разяснение в рамките на МСФО, който специфично да разглежда счетоводното отчитане на трансакции, свързани с емисии за парникови газове (CO₂ емисии), ръководството на Дружеството е разработило счетоводна политика, която счита за най-релевантна и надеждна за нуждите на ползвателите на финансовата информация. Съгласно Националния план за разпределяне на квоти за търговия с емисии на парникови газове за периода 2013 - 2020 г., одобрен от Комисията на Европейския Съюз, „Булгартрансгаз“ ЕАД има право на определен размер квоти. Предоставените емисии не се отчитат като актив, а при продажба, в случай, че има такава, се отчита брутната стойност на продажбата на емисии. Безвъзмездно получените от държавата квоти за емисии на парникови газове (CO₂ емисии) не се признават в отчета за финансовото състояние, а се следят извънсчетоводно. Когато годишните отделени емисии превишават наличните квоти, задължението за превишението се оценява по справедливата стойност на емисиите на парникови газове към края на отчетния период, за който се дължат, и се начислява провизия. Общият брой достигнати квоти се определя чрез представяне на верифициран доклад, издаден от независим акредитиран верификационен орган.

Допълнителни разяснения във връзка с безвъзмездно предоставените квоти са изложени в Бележка 29 Условни задължения.

(iii) Безвъзмездни средства предоставени от държавата, обвързани с активи

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата, се признават първоначално като отсрочени приходи по справедлива стойност когато има достатъчна сигурност, че ще бъдат получени и че Дружеството ще изпълни условията, свързани със средствата и след това се признават в печалби и загуби като други приходи на систематична база за полезния живот на актива. Безвъзмездни средства, които компенсират Дружеството за извършени разходи, се признават в печалби и загуби на систематична база в периодите, в които възникват разходите.

(n) Чуждестранна валута***(i) Сделки в чуждестранна валута***

Операциите в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута по обменния курс, приложим в деня на извършване на сделката. Парични активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута по заключителния курс на БНБ в деня на изготвяне на отчета за финансовото състояние. Печалба или загуба от курсови разлики, произтичащи от парични позиции, е разликата между амортизираната

Бележки към финансовия отчет

стойност във функционална валута в началото на периода, коригирана с ефективната лихва и плащанията през периода и амортизираната стойност в чуждестранна валута, превалутирана по курса в края на периода.

Непарични активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути, които се отчитат по справедлива стойност, се превръщат във функционалната валута по курса на датата, към която е определена справедливата стойност. Непарични активи и пасиви в чуждестранна валута, които се оценяват по историческа цена, се превалутират във функционалната валута по курса на датата на сделката. Курсови разлики, възникващи от превалутирането във функционалната валута се отчитат в печалби и загуби.

От 1 януари 1999 година обменният курс на Българския лев (BGN) е фиксиран към евро (EUR). Обменният курс е BGN 1.95583 / EUR 1.0.

(о) Данъци

Данъкът върху печалбата за годината представлява текущи и отсрочени данъци. Данъкът върху печалбата се признава в печалби и загуби, с изключение на този, отнасящ се за бизнес комбинации или за статии, които са признати директно в собствения капитал, или в друг всеобхватен доход.

Текущият данък е очакваното данъчно задължение или вземане върху облагаемата печалба или загуба за годината, прилагайки данъчните ставки, влезли в сила или по същество, въведени към отчетната дата и всички корекции за дължими данъци за предходни години.

Отсрочените данъци се изчисляват върху временните разлики между сумите на активите и пасивите, признати във финансовия отчет, и сумите използвани за данъчни цели. Отсрочен данък не се признава за:

- временни разлики от първоначално признаване на активи и пасиви при сделка, която не е бизнес комбинация и която не засяга печалби и загуби, нито за счетоводни, нито за данъчни цели;
- разлики, свързани с инвестиции в дъщерни предприятия и съвместно контролирани предприятия доколкото е вероятно, че те няма да имат обратно проявление в обозримото бъдеще; и
- облагаеми временни разлики, възникващи от първоначално признаване на репутация.

Отсрочен данък се оценява по данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за временните разлики, когато те се проявяват обратно, на базата на закони, които са в сила или са въведени по същество към отчетната дата.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се компенсират само, ако има правно основание за приспадане на текущи данъчни активи и пасиви, и те се отнасят до данъци върху печалбата, наложени от едни и същи данъчни власти.

Актив по отсрочени данъци се начислява за неизползваните данъчни загуби, кредити и приспадащи се временни разлики, доколкото е вероятно бъдеща облагаема печалба да бъде налична, срещу която те да могат да бъдат използвани. Отсрочените данъчни активи се преглеждат към всяка отчетна дата и се намаляват доколкото не е вероятно повече бъдеща изгода да бъде реализирана.

При определянето на текущия и отсрочения данък Дружеството взема предвид ефекта от несигурни данъчни позиции и дали допълнителни данъци или лихви може да са дължими. Дружеството смята, че начисленията за данъчни задължения са адекватни за всички отворени данъчни години на базата на оценката на много фактори, включително интерпретиране на данъчни закони и предишен опит. Тази оценка се основава на приблизителни оценки и допускания и може да включва преценки за бъдещи събития. Може да се появи нова информация, според която Дружеството да промени своите преценки за адекватността на съществуващите данъчни задължения; такива промени в данъчните

Бележки към финансовия отчет

задължения биха засегнали разхода за данъци в периода, когато такова определяне бъде направено.

32. Прилагане на нови и ревизирани МСФО

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2019 г., и не са били приложени от поранна дата от Дружеството. Информация за тези стандарти и изменения, които имат ефект върху финансовия отчет на Дружеството, е представена по-долу.

Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Дружеството през първия период, започващ след датата на влизането им в сила. Не се очаква тези нови стандарти и изменения да имат съществен ефект върху финансовия отчет на Дружеството.

МСФО 9 „Финансови инструменти“ (изменен) – Предплащания с отрицателно компенсиране, в сила от 1 януари 2019 г., приет от ЕС

Измененията дават възможност на дружествата да оценяват определени финансови активи, които могат да бъдат изплатени предсрочно с отрицателно компенсиране, по справедлива стойност в другия всеобхватен доход вместо в печалбата или загубата.

МСФО 14 „Отсрочени сметки при регулирани цени“ в сила от 1 януари 2016 г., все още не е приет от ЕС

МСФО 14 позволява на дружества, прилагащи за първи път МСФО, да продължат признаването на суми, свързани с регулирани цени в съответствие с изискванията на тяхната предишна счетоводна база, когато прилагат МСФО. С цел подобряване на съпоставимостта с отчети на дружества, които вече прилагат МСФО и не признават такива суми, стандартът изисква да бъде представен отделно ефектът от регулираните цени.

МСФО 16 „Лизинг“ в сила от 1 януари 2019 г., приет от ЕС

Този стандарт заменя указанията на МСС 17 „Лизинг“ и въвежда значителни промени в отчитането на лизинги особено от страна на лизингополучателите.

Съгласно МСС 17 от лизингополучателите се изискваше да направят разграничение между финансов лизинг (признат в баланса) и оперативен лизинг (признат извънбалансово). МСФО 16 изисква лизингополучателите да признават лизингово задължение, отразяващо бъдещите лизингови плащания, и 'право за ползване на актив' за почти всички лизингови договори. МСС е включил право на избор за някои краткосрочни лизинги и лизинги на маловални активи; това изключение може да бъде приложено само от лизингополучателите.

Счетоводното отчитане от страна на лизингодателите остава почти без промяна.

Съгласно МСФО 16 за договор, който е или съдържа лизинг, се счита договор, който предоставя правото за контрол върху ползването на актива за определен период от време срещу възнаграждение.

Към отчетната дата Дружеството няма неотменяеми задължения по договори за оперативен лизинг.

МСС 19 „Доходи на наети лица“ (изменен) – Промяна в плана, съкращаване или уреждане - в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС

Тези изменения изискват Дружеството да:

- да използва актуализирани допускания, за да определи разходите за текущ стаж и нетния лихвен процент за остатъка от периода след изменението, съкращаването или уреждането на плана; и

Бележки към финансовия отчет

- признава в печалбата или загубата като част от разходите за минал трудов стаж или печалба или загуба от сетълмент всяко намаление на излишъка, дори ако този излишък не е бил признат преди поради въздействието на тавана на актива.

МСС 28 „Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия“ (изменен) – Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС

Изменението пояснява, че дружествата следва да отчитат дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия, за които не се прилага методът на собствения капитал, съгласно изискванията на МСФО 9.

КРМСФО 23 „Несигурност относно отчитането на данък върху дохода“ в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС

Разяснението дава насоки как да се прилагат изискванията на МСС 12 относно признаване и оценяване, когато има несигурност относно отчитането на данък върху дохода.

Годишни подобрения на МСФО 2015-2017 г., в сила от 1 януари 2019 г., все още не са приети от ЕС

Тези изменения включват незначителни промени в:

- МСФО 3 "Бизнес комбинации" - дружеството преоценява предишния си дял в съвместно контролирана дейност, когато придобие контрол върху дейността.
- МСФО 11 "Съвместни предприятия" - дружеството не преоценява предишния си дял в съвместно контролирана дейност, когато придобие съвместен контрол върху дейността.
- МСС 12 "Данъци върху дохода" - дружеството отчита всички данъчни последици от плащанията на дивиденди по същия начин както самите тях.
- МСС 23 "Разходи по заеми" - дружеството третира като част от общите заеми всеки заем първоначално взет за разработване на актив, когато активът е готов за планираната употреба или продажба.